

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

"STRAŽA"

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

Harodina lista:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 s.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 40.

Maribor, dne 5. aprila 1912.

Letnik IV.

Vesele velikonočne praznike!

želi
uredništvo in upravnništvo.

Velikonočni pogovor.

Bilo je nekoč na veliki teden, ko sem v zgodnjem jutru v naših hribih lazil s svojim prijateljem, znanim pisateljem, za divjim petelinom, katerega, mimogrede povedano, nisva ustrelila, pač sva pa e-nega splasila. Dež je začel pršiti, pobočje je bilo zavito v temo, v dolini se je nad potokom dvigalo nekaj sivega. Zšla sva s prijateljem v pogovor. In spomnil sem ga na slovenskega pisatelja, ki sika našo domovino vedno tako, kakor sva jo videla takrat pred seboj: mračno in megleno, njeno ljudstvo pa obsojeno na vedni molk in prisiljeno udanost siromakov. In dejal sem:

„Ko bi naši inteligenti, vzgojeni v liberalnem vzduhu, loveči se za idejami svobodomiselnosti, le količkaj živeli z našim ljudstvom, bi saj nekoliko začeli umevati njegovo lepo in globoko vero. Ko bi se v življenje našega slovenskega kmeta le količkaj v-mislili in se vanj zatopili, bi precej zbledele tiste na videz učene fraze, ki jih izumevajo različni teoretiki in bi našli pot do tistega trdnega zaupanja, ki je last krščansko mislečih src, katerim ne jemljeta veselja do življenja liberalni nauk o „moči nad pravico“ in socialistične teorije o revoluciji. Potem bi ne videli le mraku in teme in krute sile, življenja brez upa in suženjstva, in bi ne stavili vseh nad v prevrat, ki je le nasilen odgovor na nasilje, a prave rešitve ne prinese. Potem bi vidli, kako jame temo prodirati zarja, kako se vse stvarstvo vzbuja in bi razumeli velikonočne glasove, ki napovedujejo ljubezen in pa svetlobo.“

„Prav imaš“, mi odgovori prijatelj, „in prav imajo tisti, ki se prizadevajo opreti napredek našega ljudstva na tiste krščanske vzore, ki so mu prvi pokazali pot navzgor, je napravili kulturno in mu vli-vali poguma, da sredi največjih stisk ni obupalo. A vedi, prijatelj, da to delo naše stranke, ki temelji na tej veri, na velikonočnem oznanilu, ni lahko, da je zelo težavno in da je res treba nepremagljive, neomajne vere v zmago dobrega in lepega, če naši vo-

ditelji niso izgubili poguma. Pomisli namreč, našo ljudstvo je v verskem oziru sila konservativno, rado moli, ljubi svojo cerkev, se ne da od krščanstva od-trgati, čma pa ravno tako nekaj napak, ki liberaliz-mu njegovo delo olajšujejo.“

Začudil sem se.

„Poglej“, nadaljuje prijatelj, „jaz naše ljudi do-bro poznam in koliko truda, samopremagovanja in marsikaterih bridkih ur me je stalo, da nisem oma-gal in vse skupaj pustil. Najtežje je nekatere ljudi pripraviti do tega, da se lotijo kako stvari s skupni-mi močmi. Vsak vleče na svojo plat, gruntar se ne razume s kajzarjem, vas se krega z vasjo za malen-kost, časih za prazen nič, za različne neumnosti za-pravljajo ljudje denar, smili se jim pa vsak vinar, ki se ima naložiti za kako koristno reč, ki bo še le v prihodnosti nesla sadove. Dočim nekateri ljudje ča-sih ne razumejo človeka, ki dela iz same nesebične ljubezni za skupni blagor in si sam pritrjuje, da ljudstvu pomaga, poslušajo z največjo zaupljivostjo in uprav otroško naivnostjo različne sladkače, ki čez vse zabavljajo, vse v nič devajo in nam podtikajo koristolovstvo, skrb za mavhe in same slabe name-ne. Vi gospodje v Ljubljani, ki pišete liste in pozna-te življenje samo iz papirja, pa plavate v golem na-vdušenju in senčnih strani ne vidite.“

„Motiš se“, sem odvrnil, „tudi mi to vidimo, a se ob enem zavedamo, da je nam in vsem, ki so do-bre volje, potreba velikega optimizma, krščanskega optimizma, da te težave zmoremo in za-to povdarjamo rajši, kar je lepega v naših ljudeh in na čemer je mogoče kaj zgraditi. Nergačev in črno-gledov je itak dovolj.“

„Temu ne oporekam, tudi nisem tako hudo mi-slil, a hotel sem te opozoriti na te stvari, ker se ra-de pozabljajo in nas znajo kedaj iznenaditi, ako smo preveč zaupljivi. Ali veš, kako so ljudje ponekod še strašno trmast? Da čestokrat nalašč nočejo tega, o čemer morajo sami vedeti, da je koristno? Da so ne-kateri skrajno nehvaležni, da samo veliko od nas zahtevajo, nočejo pa sami za stranko veliko tve-gati. Da nekateri le prisiljeni za nami gredo. Da so mnogi tako spremenljivi in nestanovitni kakor spo-mladansko vreme?“

Na vzhodu se je začela zlatiti zarja, v gozdu so se oglašali krilati, zemlja je ob poljubu svetlobe zadržala.

IV.

„Joj, devet že bo“, je zaklical, ko se je prebu-dil iz tako prijetnih sanj, da je kar zacmokalo z je-zikom. Vsedel se je na svojem slamnatem ležišču, a omahnil pa zopet po dolgosti; kajti glava je bila sil-no težka.

„Včeraj, pač, včeraj“, je godel, „kako še le bo-de, ko bodem obhajal ohcet!“

Pri besedi „ohcet“ se je zopet zravnal in za-zdehalo se mu je tako na dolgo in globoko, da sta se celo čoga in roglja ustrašili Ozovega brezna in glasno zameketali.

Dvakrat si je še oharal z dolgimi nohti zaspa-ne ude, predno je zlezel v hlače, nataknil coklje in ostavil svoje ležišče. Opotekel se je še pri vsej paz-ljivosti ob pragu in želel slabo tistemu, ki ga je ta-ko malomarno otesal.

Ozova prva skrb so bile tudi danes, na dan snubitve, nagajivke čoga in roglja, katere je do do-bra založil s klajo za celi dan.

Sedaj pa na resno delo, si je mislil, Bastl bode kmalu tu.

Začel je naš ženin koj si toaleta in sicer pri nogah, dobro vedoč: da podlaga mora biti pred vsem dobra. S tresko in cunjjo je odstranil raz škornjev remšniško blato in že hotel pljuniti na debelo v „biks“, da bi se ta razmočil, pa ni šlo, naj se je še tako napenjal, čisto suho grlo je imel.

„Hentaj te, para, kako bom pa govoril danes z Lojziko, ko se še pošteno odkašljati ne morem.“

Pa nič ne de, ker ni bilo slin v zalogi, bila pa je voda pri hiši; škornji so se kmalu svetili, vendar jih ni takoj obul, boječ se, da jih ne bi kje omače-ževal, predno se očedi do temena.

Ko se je na to še prav čedno umil, ogledal se je v ogledalu; toda nepovoljno je zopet zagodrnjal:

„Plentaj te, nekako bled sem preveč“, pa bode že, saj še imam tisto hodno cunjjo, s katero so se

„Vidiš“, sem odvrnil, ti ne pomisliš, kako sil-no je bilo naše ljudstvo zapuščeno. Razun svoje ve-re ni imelo ničesar. Izobraženi posvetni stanovi so je le zaničevali, nikoder ni videlo izhoda iz svojega siromaštva, namesto resnične pomoči so mu pa ponu-jali le prazne publice o „narodu“, „svobodi“ in „pro-svitljenosti.“ Ohranilo si je edino-le svojo vero, svo-je velikonočno upanje. Zato orjemo mi sedaj ledino, in kaj čuda, da naletimo na njivi na tako kamenje. Jaz mislim, da moramo prav na to vero neumorno zidati dalje, pokazati ljudstvu, kaj iz nje izvira, in kakšna je njena moč in lepota, vzgojiti zdrav zarod, ki bo krepkejše volje in jasnejšega pogleda in izgi-nile bodo posledice neugodnih razmer, v katerih je naše ljudstvo živelo, izginila bo povsod trma, upor-nost, nezaupljivost, sebičnost, antipatija do organi-zacije, nezmisel za skupne potrebe in cilje, separa-tizem, ki so lastnosti nezavednežev in siromakov.“

„Res, prijatelj, le na ta način bomo kaj dose-gli, če bomo versko zavest, ki je v našem ljudstvu ni-so mogli podreti najhujši viharji, poglobljevali. Ča-sih pa se kljub temu, da se cerkev tako trudi, da je v tem oziru toliko pouka, da prižnica, spovednica, krščanski nauk, predavanja sodelujejo, da se pojmi razbistrijo in volja okrepi, časih se, pravim, kljub temu zdi, kakor da bi še premalo izdalo in da se ta slovenska trma ne da izlepa premagati. So bili tre-nutki, ko sem si dejal, morda je to ljudstvu tako prirojeno, da izvira kar iz njegove narave, da se bodo dali z našim delom doseči samo začasni vspe-hi, ko pa pride hud vihar, bo polomil in izruval, kar smo s tolikimi težavami zasačili.“

„Ta tvoja sodba ne temelji v jasnem spoznan-ju, marveč je sad čustev, ki se polaste člo-veka, kadar njegovo delo ne rodi sadov tako hitro in vidno, kakor bi rad. Pomisli samo to: kaj pa smo mi, ki nam pravijo voditelji, mi, mlada inteligenca, ali kakor nas že hočeš imenovati? Ali vi duhovni-ki? Mar ne del tega ljudstva? Nismo li tudi mi vz-rastli z njegovimi napakami in predsodki? Ali nis-mo bili tudi mi — tudi pri nekem delu duhovščine se je to v tem ali onem oziru poznalo — v gospodar-skem in socialnem oziru liberalci, liberalnega duha, vsak sam za-se, vsak je hotel imeti prav, svojo raz-drapanost smo pa zakrivali ali z narodnjaškim vpit-jem, ali pa z idejo nekega napredka, ki naj bi nas — to velja za nas laike — oprostil vseh tradicional-

rajna vsikdar dobro odrgnili po licu, predno so šli počastit sv. Jurija.“

In res, tudi Oza je pričel s tem umetnim pri-pomočkom neusmiljeno orati po licu. Kmalu je bila rudeča jedna plat; pričel je hacati še drugo.

O smola!

Oza, meneč, da je z raskavo cunjjo že nagnal dovolj v blede lice, se je ogledal v ogledalu: Jedna stran je bila res rudeča, po drugi pa, ki jo je bil prvo odrgnil, poznale so se še samo rudeče — proge.

„S tem ne bo nič, poprej nič slin, sedaj pa nič stalne krvi“, je vzdihoval, pa kmalu pravo pogodil. Utaknil je cunjjo v žep in sklenil še med potjo, ko bo-de stopal za Bastlom, poskusiti svojo srečo, izgovar-jaje se: sedaj se še menda ni kri razlegla dovolj po udih, ker sem predolgo spal.

Treba je bilo sedaj pred vsem obleči srajco, to je vedel tudi Oza. Našel je kmalu to pravo, ker je imel izbirati samo med dvema in jo dobro zadržnil z motovnom pod vratom.

Odprl je še jeden predalček v omari; glasno šumljanje svilene papirja je oznanjalo, da mora ta papir nekaj za Radl izvanrednega hraniti. In resni-ca je bila, iz papirja je izmotal lepe bele, trde prsi, ovratnik in tistega nepridiprava in nebodigatreba — kravačo.

Kmalu so se pa pokazale pri nakladanju teh lepoticij potežkoče za Ozo. Obe izmed njegovih srajo sta imeli namreč že prišit ovratnik, ki se je z vso si-lo ustavljal kupljenemu vsiljencu iz Nemškega. Ni se dal, nemška para, spraviti do gumba, naj ga je še tako nategal. Z vrvice ga je skušal pripeti na gumb, pa tudi to ni šlo, ker je nastala na ta način vrzel, katere še kravača ni hotela popolnoma za-kriti.

„Vsepovsod nesreča, to danes ne bode prav“, je vzdihovaje vskliknil, se vsedel na stolec in se te-meljito zamislil.

PODLISTEK.

Oza.

(Napisal Januš Golec.)
(Dalje.)

Stopivši v predsobo svojega stanovanja, so ga najpoprej pozdravile čoga in roglja z glasnim me — e — e — e!

„In res sem pozabil na vaju, sirotke, celi dan“, je godrnjal in polagal kozačam. Bil je ta večer tako ljubeznjiv, da je še celo čogo pobožal in jo ljubko imenoval:

„Čogrl! Čogrl!“ kar še doslej ni nikdar storil, kajti po navadi jo je le zmerjal za kozačo čogasto.

Ko je nasitil svoje sestanovke, oglasil se je tudi njegov želodec in mu z glasnim krulom po tre-buhu očital, da ga je že od jutra zanemarjal, mu prilival samo tekočino, pa nič kaj obstoječega. Na ta glasni opomin se je ozrl tudi Oza, pobulil na polico pri stropu in privlekel precej mogočno skledo peč-ne kaše, ki mu je ostala še od zjutraj.

Položil je svojo najljubšo jed na mizo in z žli-co tako neusmiljeno globoko segnil, da bi se mu bi-la preobložena skoraj zlomila.

Že je zinil, vendar danes, ko ga je malo imel, tudi njegova roka ni bila več zanesljiva in mesto kar naravnost v usta, zanesel je celo zalogo preblizu nosa, vrgel jezno polno žlico nazaj v skledo, godrn-jaje:

„Ne bodem te jedel ne, saj si zasmojena; boče mi že Loj — Lojzika boljše spekla, nego jo znam jaz sam.“

Kar lačen in ne da bi se prekrižal in poškro-pil z blagoslovljeno vodo, skotalil se je na slamnato ležišče in trdo zasmrčal. Dobro je prespal celo noč, še le bolj proti jutru se mu je sanjalo o zasmojeni pečeni kaši in o Lojziki.

nih vezi vere, obstoječega državnega in družabnega reda, ne da bi jasno vedeli, kaj bomo zgradili, ko bo vse razdrto? In vendar smo se tega iznebili! Pri mnogih od nas je to tem bolj pomenljivo, ker smo izgubili tudi že skoro vso vero, ki jo je ljudstvo ohranilo. Če smo mi to v sebi premagali, bo tudi ljudstvo tega zmožno. Saj vendar izobrazba tudi med njim napreduje.

Izza gore je stopalo solnce.

„In pogledaj“, sem nadaljeval, „kamor prideš, ti naravnost buti v oči velika izprememba, ki jo je delo naše duhovščine in naše stranke povsod rodilo. To sam veš, a pozabiš, ko zadeneš zdaj tu zdaj tam na kako zapreko. Koliko se že prebira našega časopisja! Marsikak nezadovoljnost mi je večkrat dejal, kaj bo vse naše politično prizadevanje, ko pa velika večina ljudstva političnih reči sploh ne razume, ker političnih člankov v naših listih ne bere. Kamor sem pa prišel in načel na kmetih taka vprašanja, sem se v večini slučajev prepričal, da je to le ena tistih sodb, kakor se rače izcimljajo v tistem kavarniškem dimu, ki ga je ovekdvečil N. Krek v znanem članku. Ko sem nekoč nekje na Gorenjskem v nekem predavanju omenil neko politično zadevo, o kateri sem mislil, da ljudem ni jasna in sem jo hotel bolj na široko razpresti, so mi navzoča dekleta rekla: „To smo v „Domoljubu“ brale!“ in prepričal sem se nato tudi res, da jo že dobro poznajo. Drugikrat sem pa fantom govoril o neki moralni stvari, o kateri sem mislil, da jo je sicer potreba omeniti, a da zaenkrat gotovo ne bom našel pravega umevanja; mislil sem, mladini se bodo zdeli moji opomini smešni. Pa sem nepričakovano našel veliko, pa tudi odkritosrečno odobravanje, s katerim naši ljudje sicer zelo štedijo. Nekeč sem se trudil ljudem prav pojasniti bistvo liberalizma. „Sama sebičnost ga je!“ mi je padel v besedo preprosti kmečki mož in s tem zadel prav to, kar sem mislil. Ob drugi priliki sem hotel zborovalcem razložiti, kako je zmotno mnenje, ki ga liberalizem najbolj med ljudstvo trosi, da je vera reč, ki spada le v cerkev, v političnem in gospodarskem življenju pa vladajo druga načela. „V cerkvi moli, zunaj pa delaj liberalni gospodi tlako!“, me je prekinil nek mož, še predno sem to misel razpredel. Takih zgledov imam še precej iz svoje skušnje na razpolago. Razmišljaj o naših organizacijah, o življenju v njih, o uspehih, ki jih imajo: kakšen duh solidarnosti, skupnosti, resno prizadevanje za napredek, kakšna požrtvovalnost! Preštej vse prireditve in pomisli, koliko truda so stale, naj bodo igre, tečaji, izleti, zborovanja v Ljubljani, ki stanejo udeležence z žezele denarja in časa! Nič ni bolj praznega, kakor očitjanje, da naši ljudje z lastno glavo ne mislijo, da jih le strašilo s peklenjskimi mukami drži pri nas, da so preveč pohlevni in leni, da bi se otresli „farovškega jeroštva.“ Treba je opazovati naše ljudi v zastopih, kjer gre za načelno važne stvari, v zadrugah, obč. zastopih, izobraževalnih društvihi itd. Koliko se tu stori samostojnih ukrepov, rojenih iz trdnega prepričanja, globoke zvestobe do stranke in zdravega razuma! Večinoma zabavljajo le tisti, ki našega ljudstva ne opazujejo tam, kjer živi in dela, ampak si ustvarjajo o njem sodbje iz časniškega papirja. Tudi v moralnem oziru se časih o našem ljudstvu prestrogo sodi. Zahvalimo Boga, da je naše slovensko ljudstvo še tako pošteno!“

„Ha — hi“, se je nasmehnil po kratkem prevdanku; ovratnik bodem odrezal, hudimar, še po eni srajci, saj sem ženin!“

Že je zagrabil za morilno orožje, kakor nekoč oče Abraham nad Izakom, toda predno je zamahnil, se mu je ustavila roka in glasen blesk z rokama je oznanil, da je stuhla Oza še pametnejšo.

Začel je na novo brskati po omari in kmalu že privlekel na dan rokavce rajne matere Urše (rokavci so pri nas kratka ženska srajca brez rokavov). Urno jih je oblekel, podložil prsi in si omotal ovratnik, ki ga je sedaj res ubogal in rad skočil na svoje mesto pod vratom.

Sedaj pa že bo, si je mislil, gole roke bodem pa pokrtil s suknjo in nikdo ne bode uganil, da nosim materine rokavce mesto srajce.

Zakrivši debeli vrat, ki mu je toliko nagajal s kravato, skril je še svoja stopala do kolen v škornje. Jezilo ga je pri obujanju, ko ga je dogotovil le to, da škornji niso hoteli oživeti, a koravno je imel navado, da je stopal samo po prstih. Pa naj bo, se je tolažil, sem jih pač pozabil sinoči zaščiti, zato pa so danes utihnili.

Še preča po sredini glave mu je danes nagajala, katero je drugače vsikdar že pri prvem mahljanju zadel. Dvakrat in sicer čisto na novo je moral začeti, predno je odgovarjala njegovemu okusu.

Nasukal je še slednjič konce lasčkov, ki so mu padali po čelu v dva mična svedrčka, in si položil pokrivalo tako na glavo, da je krilo samo zadnji del glave, v strahu za zapeljive svedre. Še parkrat se je ogledal naš junak v ogledalu, na to se pa spustil prav na rahlo na stolec ter čakal.

Jed mu danes ni nobena dišala, še pečena kaša ne; pa saj vsakdo ve, če se človek pripravlja za tako velevažen naskok, kot naš ženin Oza, potem mu še jed ne diši.

V.

Prevdaril je naš Oza med pogostim odpiranjem čeljustij vso prihodnjo „avžngo“ z mežnarjevo

„Gotovo! Toda eno mi priznaj: ako ne bomo ves čas delali na podlagi vere, utegnejo slabe strani na našem ljudstvu zopet stopati v ospredje. Mi tega ne bomo zadosti hitro opazili in prišlo bo kar čez noč, pa nas zadene udarec, ki nas bo tem bolj zadel, čem manj smo se ga nadejali.“

„O potrebi verske izobrazbe, ki naj se postavi za temelj vsemu našemu delu, ne dvomim. Vsi naši najboljši možje so v tem edini. To je tista točka, kjer se da naše ljudstvo najbolj prijeti. Zato smatram za zmotno, če kdo le preveč važnosti polaga na to, koliko potroši kaka stranka za ta ali oni kraj. Ne da bi to ne bilo važno, da se okraji gospodarsko dvignejo, le tega se ne sme misliti, da je to zadosti ali celo glavno. Strankarska izobrazba v svitu vere je in ostane prvo in današa največ in najtrdnjših uspehov. V nekem društvu sem predaval o zgodovini katoliške cerkve koncem žalostnega 18. in začetkom 19. veka. To je poglavje, ki ga zelo malo poznamo, a je za umevanje modernih razmer nujno potrebno. Koliko nezmisljive moči, junaštva in mučeništva je tedaj pokazala cerkev, ko so butali ob njo valovi razdivjane francoske republikanske strasti, ko je bila Italija razcepljena in je zdihovala v najhujših strankarskih bojih, Nemčija pod vladjo do skrajnosti izpridenih vladarjev, ko je bilo divje svobodomiseltvo otrovalo evropska ljudstva prav do mozga — bilo je veliko hujše, kakor danes! — ko so sanjali francoski republikanci o narodovi sreči brez Boga, ko so ljudje mislili, da si morejo sami ustvariti raj na zemlji, ko so ob smrti Pija VI. bili evropski razumniki trdno prepričani, da je cerkve konec in da se nikoli več ne bo izvolil noben papež, ko je bil tudi znaten del duhovščine, celo mnogi njeni najbolj imenitni dostojanstveniki, zastrupljeni s svobodomiseltvom, ko je bila ljubezen do cerkve najbolj redka čednost med katoličani. In vendar je novi papež Pij VII., ki ga je stiskal brezobzirni Napoleon, vstrajal in s svojim mučeniškim zgledom in blagim značajem pokazal, da daje Bog svoji cerkvi, kadar je najbolj preganjana, največ svetnikov, ki, ko se prvotne strasti poležejo in narodi, od Boga tepeni, zopet začenejajo vzdihovati po Njem, svet izpreobrnejo s tisto sveto močjo, ki iz njih izžareva. O tem sem govoril in da bi ti videl, kako je šlo ljudstvu do srca! Brez dvoma je ljubezen do cerkve eden najizrazitejših virov za preobrazbo našega ljudstva po naših kulturnih in socialnih načelih.“

„Dobro, da si to opomnil. Nekateri med nami vedno trdijo, da se pri nas apologetična izobrazba sploh premalo goji. Ali se tebi tudi tako zdi?“

„Vem, da ta ali oni pričakuje rešitve samo od knjig in brošur, v katerih se dokazuje resničnost katoličanstva. Prav je, da se to tudi goji, glavno in edino pa tudi to ni. Jaz sem si katerikrat v duhu predstavljal, kako bi nekaj plemenitih in visokoizobraženih mož sedelo skupaj v kaki akademiji, priredilo predavanja in izdelovalo temeljite referate ter pisalo knjige, zunaj pa bi ljudstvo hodilo svojo pot, malo meneč se za vse te lepe spise in učene konference, kakor vidimo na primer to na Francoskem. Skrivnost uspeha tiči v tem, da se ljudstvu podaja gospodarska pomoč in se izpremeni njegovo socialno mišljenje s praktičnimi napravami, s katerimi teče umstvena in moralna izobrazba v zopredno, vse v luči krščanskih idej in o gre-

to od krščanskega idealizma. Kdor vse to zmore, je zmožen za ljudskega delavca. Kar se verske izobrazbe tiče, pa imam to skušnjo, da ima zgodovina, kako je cerkev delovala in deluje, kaj so njeni socialni sadovi, kolika je moč njene organizacije, več vpliva kakor zgolj dogmatična razmišljanja. Na inteligenta pa po mojem mnenju največ deluje dejstvo, kako silno je cerkev pospeševala tudi posvetno kulturo, poljedelstvo, potem znanost in umetnost. Jaz za svojo osebo sem to plat cerkve najgloblje umel, ko sem študiral Pastorjevo zgodovino papežev in laško renesanco. V človeški zgodovini ni nič temu podobnega!“

„Kaj pa praviš“, de prijatelj, „ali pa morebiti naša mlada inteligenca premalo goji znanstvo, kakor se to semtertja čuje? Ali nas liberalna mladina v tem oziru res prekaša?“

„Na to vprašanje ti morem le težko odgovoriti, ker nisem s to mladino zrasel. Domnevam pa, da imamo tudi v tem oziru mnogokrat opraviti s prekritičnim pesimizmom. Nekateri se takoj oplašijo, če berejo po nasprotnih revijah vse polno učenih razprav z mnogimi opombami pod črto, v katerih se navajajo različni viri, in začno lamentirati: češ, kaj bo, liberalci in socialisti toliko pišejo, mi pa tako malo. Naš narod je silno majhen in zato se more znanstveno proizvajanje gibati vedno le v precej ozkih, določenih mejah. Tudi same znanstvene razprave niso vse, česar je našemu ljudstvu treba. Nič manjsega pomena ni zanj delati v političnem in ekonomičnem oziru. Seveda je treba za to praktično delo izobrazbe in čim globlja je, tem bolje. Motijo se pa tisti, ki mislijo, da je bode edinole iz knjig pridobili, in potem knjig mogli z uspehom razširjevati. Veliko stvari se naučiš še le na shodih in v sejah. Boljše je nerodno začeti, kakor pa nikoli, ali pa samo teoretizirati in kritikovati. Potrebe znanstvene izobrazbe nihče ne taji, a treba jo je znati v splošni pridrabiti. Če ne, je kakor orožje, ki se sveti v muzejih, a ni nikomur v korist. Časih je kdo znanstveno izobražen, a le preveč stika za malenkostmi, vse prerešeta, da druge, ki praktično delajo, vznejevolji in jemlje občutljivim ljudem veselje do dela, vse obreče, izreka same dvome, vidi le neugodne posledice, premalo pa dobrih. Nekaterim manjka energične volje, drugim pa res tudi znanstvene izobrazbe. Ne tajim, da bi bilo zelo potrebno, da bi nekateri se bolj vglobili v katoliške znanstvenike in proučevali zgodovino našega gibanja. A zdi se mi, da so to stvari, ki se bodo premagale. Splošno je med našo mlado inteligenco veliko idealizma, veselja do dela, veliko ljubezni za ljudstvo in delavcev nam zato ne bo zmanjkalo. Tega se niti najmanj ne bojim.“

Bil je že lep dan, vse se je kopalo v solnčni svetlobi.

„Glej, to je moje velikonočno upanje. In pomniti je treba, da nam oni, ki je tako slavno iz groba vstal, ne more odreči svojega blagoslova. Ne prezirimo moči milosti! Ne bodimo malosrčni! Kaj se sploh javno toliko prerekamo, česa nam je vse treba! Delajmo dalje na podlagi tega, kar se je ustvarilo, premagujmo se, če nam kaj ni prav! Nekeč sem hotel udrihniti po stvari, ki se mi ni zdela prav in za našo stvar škodljiva. Pa mi je nek naš voditelj rekel: Nikar! Jaz imam navado, slabo premagati z dobrim, ki ga skušam zopet

Lojzo povprek in po dolgem, ko potrka očka Bastl na duri.

„Aha, sedaj so pa stric Bastl prišli“, je godil Oza in hotel odpirat.

Po dolgem tipanju in po par krhkih privoščenih „strela ti, nerodna!“ iz Bastlovih ust, odstranil je zapah in odprl duri.

„No, si že gotov, obrni se, da te še od zadaj pogledam“, ga je ekserciral Bastl in motril svojo žrtev z očmi izvedenca.

„No, bo že, le pojdi, greva!“

Zmotovilil se je Oza iz kajše, napravil z gorjačo po stari navadi križ čez pot in jo začel kolovratiti za Bastlom.

Molčala sta naša romarja, stopajoč eden za drugim, še le ženin Oza je pretrgal mučno molčanje, ker se je parkrat preveč približal Bastlovi peti.

„Motovilo ti, nerodno, bodeš mi še čevlje raztrgal s svojimi „tretarji“, je rohnol Bastl in začel s podukom:

„Pred vsem vedi“, jame Bastl, „da se za ženina, kakor si ti, nikdar ne spodobi, da bi vpričo neveste veliko kvantal in blebetal. Ti le tiho bodi, bodeš že jaz vse opravil. Tisto o zasmojeni pečeni kaši in kako te je roglja že večkrat brenila, ko te je spoznala pri molzenju, da nisi ženska, in še druge tvoje nagibe k ženitvi bodeš že Lojziki potem razložil, ko bosta mož in žena, za sedaj pa, kakor reče no, tiho!“

Še več drugih dobrih nauk je udarilo med potjo iz zlatih Bastlovih ust na Ozo uho, kakor da ima človek oči za to, da gleda; roke za to, da ž njimi dela, ne pa da jih skriva v hlačne žepe itd.

Bil je Oza hvaležen za ta nauk o lepem vedenju, samo to mu ni prišlo, ker je trebuchasti Bastl med pridigo počasi stopal, vsakih pet korakov postajal in motril svojega očeta z očmi, hoteč se prepričati, so li njegove besede napravile kakšen utis na ženina, ali ne?

Seveda bleđi Oza na ta način ni našel prilike,

ali bolje povedano, sram ga je bilo vpričo Bastla lepotičiti svoj obraz s hodno sunjo.

Mati mežnarca so ravno nesli mleko iz kozjega hleva, ko sta vstopila snubca.

Bastl, že izkušen mojster v zadevah snubitve, se je kmalu uživel v celo stvar. Kvantal je pripovedoval je očetu mežnarju, ki so vlekli čuka in zapletali star koš, koliko da so reva trpeli, ko so lomili kamenja za sv. Pankraca: kako težko da je vodo donášati na Radl itd.

Te tolažilne besede ganile so tudi očeta mežnarja, da so odložili koš, prijeli čuka z desnico, se krepko useknili in pristavili:

„O, veliko, veliko, dragi, sem že prebil na tem hribu.“

„Eh, kaj boš tarnal, Tomaž, še hvaležen si lahko Bogu in sv. Pankracu, da ti je pri vsem trpljgju podaril še tako lepo in pridno hčer“, je nadaljeval Bastl.

„Eh, tisto pa, pridna pa, poslušna tudi“, je kimal mežnar in zaklical na dolgo:

„Loj — oja!“

Kot strela iz viška je zadel ta zategnjeni klic še vedno molčečega ženina Ozo. Vzdramil se je hitro, potegnil roke iz žepa, privzdignil klobuk in se prav na lahko popraskal po preči. Srce mu je začelo hitreje udrihati in tudi brez hodne cunje je začutil, kako mu sili kri v glavo. Mravljinci so mu še povrh začeli laziti po hrbtu, tako se je vstrašil besede „Loj — oja!“

Obraz pridne in poslušne Lojze se je prikazal skozi vrata.

Oza je nekaj pretreslo po vseh udih, tako se je vstrašil in topla obluba petih očenašev je zletela k sv. Jožetu, če se bode cela zadeva dobro rešila.

Lojza je res vstopila, prišla prav kot sramežljiva nevesta za levi škrič predpasnika, ga ponesla proti ustom in se zmuzala počasi do peči.

(Dalje prih.)

ustvariti. To je resnica, ki sem si jo globoko v srce zapisal. Pomnimo to in doživeli bomo veliko vstajenje."

Priatelj se je zamislil. V daljavi so se oglašili zvonovi k prvi maši. Oznanjali so, da je blizu dan, ko proslavi svet Vstajenje svojega Gospoda in Učenika.

Franc Terseglav.

Pred uporom.

Zagreb, 4. aprila.

Težke ure so prišle nad nas. Svoboda nam je vzeta. Nismo delali nemirov, nismo se storili krivih veleizdajstev ali upora proti kralju, a vkljub temu se nas je okovalo v verige in vrglo v ječo, pred katero stoji stari feldvebel Čuvaj na straži. Zakaj vse to? —

Ko je nastopil Čuvaj svojo bansko čast, je bilo res par nemirov v Zagrebu. Od vseh strank pa je konstatirano, da iniciativa za izgrede ni izšla iz njih vrst, ampak od neznanih oseb. In faktično še danes nihče ne ve, kdo je vprizoril one nemire. Ravno tako je z dijaškimi izgrede. Kdo je začel, se ne ve. Vlada pa tudi ni pripustila nobenih preiskav, kdo bi bil kriv teh izgrede, ampak je vse dogodke kakor nikdar prej pokrila s plaščem pozabljenosti.

Tajna, nevidna roka je vodila vse nemire in izgrede. Kakor hitro so to opazili voditelji naših strank, izdali so stroge pozive na svoje pristase, naj se ne dajo več izrabljati od vladnih provokaterjev za nepremišljena dejanja na ulici in glej — vlada ni mogla več vprizoriti nobenih izgrede, po celem Hrvatskem je že skozi tri tedne vladal najlepši mir.

A vendar smo dobili sedaj kraljevega komisarja, starega feldvebla Čuvaja, ki nam je čez noč vzel tiskovno, društveno in zborovalno svobodo. Zakaj vse to?

Mažari nas hočejo pripraviti na uporno mušljenje proti habsburški dinastiji! Ker to ni šlo z lepim, ker so zadnji izbori vsakokrat pokazali, da nismo več z Mažari proti Dunaju, za to je sedaj prišla druga pesem, s katero nas hočejo stari azijski revolucionarji zpuniti proti naši vladarski hiši. Ravno mažaroni so sedaj po Zagrebu pridno na delu ter nam šepetajo na uho: Taka je ljubezen Dunaja do nas! Robstvo nam je poslal Dunaj! Tako hujskajo in podpihujejo na tihem mažaroni, Čuvajevi agenti. Iz tega se jasno razvidi, na katero pot se nas hoče potisniti.

Mažarski mogotci se danes ničesar bolj ne bojijo, nego trenutka, da pride nov vladar na prestol Habsburžanov. Na nečuten način se hujska med mažarsko gentry in židovstvom proti Franc Ferdinandu. Toda Hrvati niso bili tako neumni, da bi tokrat šli z Mažari proti Dunaju, že prevečkrat so bili speljani na led. Hrvati nimajo prav nobenega povoda, da bi se z Mažari pripravljali na upor proti Dunaju, nasprotno oni sedaj vidijo, da je njih dušmanin v Budimpešti, ne pa na Dunaju. Za to pa je moral priti feldvebel Čuvaj, da priklene Hrvatsko na Mažarijo. Kar se ne bo doseglo s hujskanjem in vplivanjem sovraštva proti Dunaju, to se bi naj doseglo z bajoneti.

Jasno je, da se mažarska gentry skrbno pripravlja na upor ob najugodnejšem trenutku. Za to pa naj tudi Dunaj ve, da nima boljših zaveznikov, kot so Hrvati, katerim pa se za njih zvestobo ne sme posiljati birača namesto bana!

Volitve v Celjski okolici.

Celje, 3. aprila.

Kakor smo že kratko javili, je volitev župana in starešinstva v naši okoliški občini liberalce zeln razburila. Poraz, ki ga je doživel liberalni dr. Božič, je spravil liberalce povsem iz ravnotežja. Je to popolnoma razumljivo. Dr. Božič je imel nekdanji misli in želje visokoleteče. V sanjah se je že videl kot velikega voditelja spodnještajerskih Slovencev z važne besede v raznih zbornicah. In kako je bil tudi pričetek ugoden. Komaj je stopil „nadebudni“ mož v politično areno, že je postal kronprinc liberalne Narodne stranke. Pozneje so pa postale zvezde nemilejše. Prišel je padec za padcem in posledica je bila, da je dr. Božič svoje upe in cilje zelo skrcil. Slovo je dal velikim mislim o poslanstvu, pri zadnjih državnozbornih volitvah, če prav podpredsednik liberalcev, ni niti kandidiral, a mal ostanek visokih želja mu je vendar le živel v sreči: vsaj župan celjske okoliške občine. Sedaj je šel še ta zadnji up po vodi in to boli. Kako že pravi pesnik: „Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to boli.“ Iz tega boleznega razpoloženja so se morali roditi izbruhi, ki jih čitamo sedaj v „Slovenskem Narodu“ radi teh volitev. Drugače si teh zmedenih in neresničnih poročil ne moremo tolmačiti.

Pribiti hočemo samo nekaj dejstev: Dr. Božič je pri poskusnem glasovanju dobil res 9 glasov, in Sušnik samo 8, a znano je bilo, da se dva Sušnikova volilca — eden je bil dr. Benkovič — nista udeležila iz taktičnih vzrokov glasovanja. Da bi imel tedaj dr. Božič med slovenskimi odborniki večino, ni res. Nasprotno. Kandidat Sušnik je bil očividno v večini, saj je prišel dr. Božič do 9 glasov samo, ker je gospod Sušnik dal njemu glas in ker je tudi sam — o ti nebeška skromnost — za-se glasoval. Na ka-

teri strani se je sedaj nelojalno postopalo, ni težko odgovoriti. Jeza na dr. Benkoviča, ki je baje zakrivil, da dr. Božič ni postal župan, je tedaj povsem neopravičena. (To je zakrivilo samo dejstvo, da liberalca dr. Božiča ljudje ne marajo.)

Kakor je tedaj ta jeza neopravičena, tako je na mestu graja, da se je dr. Božič tako potiskal v ospredje. Liberalna politika je vedno za nič in taka je bila tudi tukaj. Zgolj radi tega, da bi imel dr. Božič po raznih propadih vsaj neko častno mesto, se ga je skušalo napraviti za župana. To postopanje je umevno vznevoljilo zlasti kmete-odbornike, ki so bili ogorčeni, da se jim hoče napraviti za župana liberalnega odvetnika, ki — nota bene — niti v okolici ne stanuje. S tem se vendar na drzen način izziva okoliško kmečko ljudstvo, ki je po veliki večini v taboru S. K. Z. in se ga narodno samo odbija. Če se pa hoče doseči zmago s tem, da se zatrjuje Nemcem — to so storili namreč liberalci — da so Slovenci v večini za dr. Božiča, kar pa ni bilo res, je to še grše. Govoriti o tem, da bi bil edini dr. Božič pravi župan za celjsko okolico, ker je baje izobražen in pa energičen, je abotno. Prvič je med slovenskimi odborniki več mož, ki so brez dvoma pripravniji za župansko mesto, ker so jim razmere bolj znane, in jim bodo tudi bolj pri srečanju županski posli kot bi bili bržčas dr. Božiču, ki večinoma biva v mestu in tam advokatuje, drugič se pa ni še nobeden liberalcev posebej skazal na kakem javnem mestu, in zlasti če je bil doktor, ne.

Že vse to postavlja postopanje liberalcev v zelo čudno luč, a mera njihovih mahinacij še ni polna. Pri volitvah občinskih svetovalcev so dokazali, kako znajo sklenjene dogovore — prelomiti. Pri že omenjenem sestanku se je bil glede svetovalcev sklenil sporazum. Obe stranki ste se zedinili na kandidature: Goligranc, Konfidenti, Fazarinc, Klinar in oni izmed obeh kandidatov za župana, ki bo propadel. Izvoljeni so pa: Goligranc in Fazarinc z 29, Konfidenti z 28, dr. Božič z 25 ter Nemec Strenčan in Ban z 20, oziroma 18 glasovi. Slovenec Klinar je tedaj propadel in sta izvoljena dva Nemca mesto enega. In zakaj? Ker se liberalci niso držali dogovora. Nemci so namreč zahtevali dva svetovalca in so izjavili, da bodo potem mirno sodelovali v občinskem svetu. Liberalci so šli takoj na nemški lim in so povedali po dr. Božiču in nadučitelju Grahju, da so pripravljeni koncedirati Nemcem dva svetovalca. In ker niso tega samo povedali, ampak tako tudi glasovali, za to imajo Nemci sedaj dva svetovalca, čeprav bi jim kot manjšini zadostoval eden. Lepo narodno delo liberalcev, kaj ne, posebno če se zgodi proti dogovoru?! Če skušajo sedaj v „Slovenskem Narodu“ navesti javnosti, da so bili tudi naši odborniki z dr. Benkovičem vred za nemško zahtevo, je to grdo zavijanje. Naši možje so bili odločno proti, kar je pokazalo tudi glasovanje, saj je dobil en nemški svetovalec samo 18 glasov, nemške in liberalne.

Se nekaj: Liberalci skušajo v svojem glasilu dokazati, sicer zelo nerodno, da so naši ljudje krivi, da se v celjski okolici širi nemščina. Po liberalnih virih se je to zgodilo s tem, da je dr. Benkovič nemške odbornike nagovoril z „Herr.“ Ne vemo, koliko je na tem resnice, vsekakor je to nekaj povsem nedolžnega, a početje liberalcev, ki kar v dejanjih pomagajo širiti moč nemštva, je vse nekaj drugega. Tudi tisto glasovanje, ko je pri drugi volitvi župana dobil „Nemec“ Strenčan 11 glasov, od katerih je bil eden liberalni — pri prvi volitvi je dobil namreč Sušnik 10, dr. Božič 10, Strenčan 9. Ban 1, pri drugi pa Sušnik 10, dr. Božič 9, Strenčan 11 glasov — kaže liberalno slovenstvo v kaj čudni luči. Pri takih razmerah je pač nad vse drzno in prav liberalno očitati nam grehe, ki teže liberalce pri vseh njihovih dejanjih. Svoje lažljivosti liberalci pač ne morejo nikdar prikriti.

Od druge strani smo dobili te-le vrste:

Volitev župana v celjski okolici. Resna beseda. Celjski liberalci so zopet pokazali, da so dosledni v zavijanju in obrekovanju in narodni samo toliko časa, dokler ni njihova strankarska korist v nevarnosti. Sami priznavajo, da imajo v občinskem odboru celjske okolice le sedem somišljenikov (glej „Slovenski Narod“ od dne 3. t. m.), pa hočejo prvo vijolino igrati. Ker se jim je njih načrt ponesrečil, za to pa po stari navadi lažejo in obrekujejo. Ne bomo se prerekli z njimi, ampak zapisali par resnih besed, ki so odmev mnenja večine slovenskih odbornikov. Bodimo kratki: 1. Dr. Božič ne more nikdar postati župan. 2. Mi hočemo skupno delo Slovencev v občinskem odboru.

V razumevanje tega stališča treba pojasniti dogodke zadnje seje. V občinskem odboru sedi zraven 10 Nemcev (med temi dva Nemcem prijazna slovenska kmeta), sedem liberalcev (kot le-ti sami priznavajo), 11 somišljenikov S. L. S., eden konservativec starega kova in eden, ki vpleta med vsemi strankami in se bolj nagiba na nemško stran. Pri poskusni volitvi je dobil dr. Božič devet glasov (med temi svoj glas in glas protikandidata Sušnika), gospod Sušnik osem glasov, dva Sušnikova volilca pa sta oddala prazno glasovnico iz taktičnih razlogov; dr. Benkovič je nato zahteval ponovitev volitve, predsedujoči dr. Hrašovec pa je to „preslišal“, boječ se, da dr. Božič pride v manjšino.

Grda neresnica je tedaj trditve, da je za dr. Božiča večina bila in da se je kak kompromis skle-

nil za volitev župana. To naj bode pribito; sklenil pa se je popolni kompromis glede volitve občinskih svetovalcev, katerega so liberalci po padcu dr. Božiča kratkoma prelomili in zagrešili nečuvno narodno izdajalstvo, da so volili nemškutarja mesto Slovenca. Odborniki Grah, dr. Božič in Koštomaj so zagovarjali to izdajalstvo, boječ se, da bi dr. Božič ne prišel v občinski svet. Prva seja se je po zaslugi narodnjakarjev končala na veselje Nemcev in z ostudnim izdajstvom liberalcev.

Ker je pričakovati, da pride kmalu do nove volitve župana, zato treba govoriti odkrito besedo. Dr. Božičeva kandidatura mora takoj izginiti, sicer ne bo izvoljen dr. Božič, ampak tertius gaudens! Tako stoji stvar. Že „narodna“ stranka ima med sabo odbornika, ki je zadnjič očitno glasoval za Strenčana, vrh tega pa je eden drugi liberalni odbornik v zadnji seji na glas izjavil, da prihodnjič gre z Nemci. Če liberalci sami ne marajo dr. Božiča, kako pa naj mi priporočamo svoje sicer bolj disciplinirane somišljenike, da je dr. Božič kot župan absolutna potreba celjske okolice? Kratkoma: nikdar in nemogoče! To naj si liberalci dobro zapomnijo. Smešna in za druge odbornike žaljiva je trditve, kot bi bil le on sposoben kandidat, da dr. Ambrožiča in druge drži na vajetih. To je bajka, pri katere lončku liberalci hočejo skuhati svojo strankarsko juhu. Še enkrat: nikdar in nemogoče! O tem nas ne bodete prepričali, najmanj pa kmečke odbornike.

Dr. Božičevo županstvo bi več škodovalo stališću Slovencev pri bodočih volitvah, kot dr. Ambrožičevo. Seveda liberalci so slepi in gluhi, kadar se gre za njih trenutni interes. Še je čas obrata; zato nismo danes nadaljevati očitanja. Trezni liberalci pa imajo priliko stvar si premisliti; če pride ta lepa občina v kratkem v nemškutarsko oblast, potem bo to krivda liberalne trmoglavosti in objestnosti. Mi jim resno zakličem: Dr. Božič — nikdar!

Politični pregled.

Čuvaj — kraljevi komisar

Čuvaj je tedaj imenovan kraljevim komisarjem za Hrvatsko. Ob enem s tem naznanilom priobčuje Čuvaj nekaj oklice na narod. V njem pravi, da je z njegovim imenovanjem naravno prekinjeno vse delovanje avtonomnih legislativnih korporacij. Vsa avtonomna uprava dežele je položena v njegove roke. In za to pozivlja vse oblasti in vse uradnike, naj se spominjajo službene prisege in naj z največjo natančnostjo izvršujejo svojo službo. Pričakuje, da ga bodo pri izpeljavi njegovih sklepov podpirali vsi lojalni elementi, katerim je napredek in procvit ljube domovine pri sreči. (Brezprimeren je cinizem, s katerim ta mažarski agent provocateur zagovarja svoje nasilno ravnanje.) Kjer bi pa opazil, da se mu skuša zadržati njegovo delo, tam bo porabil vsa sredstva, ki so mu kot kraljevemu komisarju dana na razpolago, da bo odstranil vse ovire.

Diktaturo na Hrvatskem se v totranski polovici splošno obsoja. Dunajski listi po večini zelo ostro pišejo proti temu najnovejšemu političnemu škandalu. Pravijo, da bo ta zadeva gotovo prišla v razgovor v prihodnjih delegacijskih sejah, kjer se je pa ne bo smelo prepustiti samo jugoslovanskim delegatom, kajti vprašanje se ne tiče samo Hrvatov, ampak je državno vprašanje.

Ob enem z oklicem, ki ga omenjamo zgoraj, prinaša uradni list tudi že razne naredbe, ki se tičejo zborovalnih in tiskovnih pravic. Listi morajo položiti kavejce, odgovorni uredniki se morajo z nova naznaniti, po konfiskacijah se ne sme konfisciranih mest pustiti brez tiska in tudi se ne sme napisati na list: po konfiskaciji druga izdaja. Zborovalna pravica iz leta 1875 je provizorično vkinjena, shodi prepovedani. Vsa policijska oblast je v rokah deželne uprave in se nastavi kraljevi policijski komisariji. Čuvaj je takoj v začetku pokazal, da hoče z drakonskimi naredbami ustrahovati Hrvate.

Kljub vsem nasilstvom od strani vlade je na Hrvatskem popolen mir. Voditelji opozicije so izdali parolo, naj se ne vprizori nikakih demonstracij. Kakor se glase zadnje vesti, je edino kar so sklenili Hrvati — trgovski in družabni bojkot napram Ogrom in napram vsemu, kar pride iz Ogrskega.

Nadvojvoda Karl Franc Jožef gre na

Rusko.

„Novoje Wremja“ javlja, da obišče nadvojvoda Karl Franc Jožef tekom letošnjega poletja v spremstvu svoje žene ruski dvor v Carigradu.

Ogrsko.

V krogih nacionalne delavne stranke so pričani, da ima vlada že v rokah dekret, s katerim se razpušča ogrski parlament. V maju bi bile nato nove volitve.

Stavka rudarjev.

Iz severne Češke prihaja poročilo, da je bilo na več zborovanjih sklenjeno pričeti z delom. Po teh vestih je smatrati stavko rudarjev na severnem Češkem za končano.

Iz Londona poročajo: Bliža se konec stavke. Izvrševalni odbor angleške rudarske federacije je sklenil priporočati rudarjem, naj pričnejo zopet z delom.

Srbstvo v Bosni.

Kakor Mažari na Ogrskem, mažaroni na Hrvatskem, tako tudi v Bosni Srbi na vse mogoče načine razburjajo ljudstvo. Zloduh Pitner, ki je znan sluga mažarskih aspiracij pri bosanski vladi v Sarajevu, na nečuvten trd način postopa proti hrvaškim in muslimanskim dijakom zaradi znanih štrajkov in izgrediv, na drugi strani pa štiti srbsko dijaštvo. Kjer je dokazana krivda srbskih dijakov, tam kaznuje Pitner hrvaške profesorje, češ, da nimajo discipline. V Bosni postajajo vsled tega Srbi zopet hučjo arogantni. Politično stoje ob strani Mažarov ter so polni gneva proti Dunaju. Znana, a v sedanjih časih podvojeno nevarna stvar.

Francosko.

Tekom letošnjega poletja bo pričela Francija z zgradbo treh novih dreadnoughtov. Vsak bo vseboval 23.000 ton.

Angleško.

Te dni je bil v angleški spodnji zbornici preložen državni proračun ter je ob tej priliki povdral zakladni kancelar Lloyd-George, da je v preteklem letu doseženi preostanek 6.545.000 funtov šterlingov največji, ki se je kedaj dosegel. Proračun izdatkov za leto 1912-13 znaša 186.885.000 funtov šterlingov. Da so se izdatki zvišali za 5.619.000 funtov šterlingov napram onim iz leta 1911-1912, je pripisati največ zavarovalnemu zakonu in podržavljenju telefonske službe. Ugoden razvoj trgovine je prekosil vsa pričakovanja. Dohodki od davkov so imeli ugoden rezultat, ne glede na stavko, ki je do dne 31. marca oškodovala državo pri davčninah za 400.000 funtov. Proračunani izdatki za leto 1912-1913 znašajo 186.885.000, dohodki 187.189.000 funtov šterlingov, tako da znaša preostanek 304.000 funtov šterlingov. Zaradi tega novi davki niso potrebni. Prebitek lanskega budžeta se bo porabil deloma za odplačilo državnih dolgov, deloma pa se bo naložil v državni zaklad.

Raznoterosti.

Radi praznikov izide prihodnja številka „Straže“ v sredo dne 10. t. m.

Umrl je v sredo dne 3. aprila v Podlogu pri St. Petru v Savinjski dolini, častiti gospod Peter Berdev, bogoslovec IV. letnika mariborskega bogoslovja. Rojen je bil dne 26. junija 1888 v St. Petru v Savinjski dolini. Umorila ga je morilka mladine — jetika. Pogreb se je vršil danes dne 5. aprila v St. Petru. N. v m. p.!

Promocija v Pragi. Gospod Fran Heric, rodom od Sv. Križa na Murškem polju, arhivar javne in vseučilišne knjižnice v Pragi, je bil na c. kr. češkem vseučilišču v Pragi promoviran doktorjem prava dne 23. marca 1912.

Sliki naših narodnih voditeljev dr. Ivana Šusteršiča in dr. Janeza Ev. Kreka sta izšli v založbi „Slovenske Straže.“ Sliki naj bi bili v kras vsaki slovenski hiši, v vsaki naši občinski pisarni, v vsakem našem društvu, v vsaki naši zadrugi, povsod, kjer žive Slovenci, naj bi te slike bile dokaz naše zavednosti. Zato ju naročajte vsi, ki se zavedate veljave in pomena teh dveh mož za Slovence. Posamezna slika velja 2 K, obe skupaj 3 K. Naroča se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Politični listi brez politike. Kraljevi komisar Čuvaj konfiscira hrvaške liste neizprosno. Radi najnedolžnejše zadeve so listi konfiscirani. Listi ne smejo samo nič pisati o domačih političnih razmerah, temveč se jih zaplenjuje tudi radi poročanja o političnih dogodkih drugod. Konfiskacijski paragraf se hoče porabiti za to, da bi se zatrlo hrvaško časopisje. O razmerju grofa Khuena do krone na pr. zagrebški listi tedaj ne smejo poročati. Listi so primorani izpustiti vse politične zadeve in so sedaj v bese- sede čelem pomenu: politični listi brez politike.

Protí pornografiji. Notranje ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se nalaga deželni vladam, naj skrbje, da se v bližini cerkva, šol in zavodov ne bodo prodajale pornografične knjige in izpostavljale nečedne slike. Tudi se naroča, naj se pazi, da se v gostilnah ne bodo prodajale protinaravne razglednice. Gotovo popolnoma umestno.

„Zarja“ se imenuje v Ljubljani izhajajoči, a od dunajskih židov plačani socialistični dnevnik, ki pa bi se bolje imenoval „Mrak“, ker kamor pride, tam zatemni luč in resnico. Kakor drugi socialistični listi, je tudi ta list dobil od dunajskega židovskega vodstva pisani članek o državnem zboru. Toda tam kjer iz Dunaja predpisani (živela svoboda!) članek zmerja čez nemški nacionalverband in nemške agrarce, tam je seveda ljubljanski šmok hotel storiti nekaj pametnega, spremenil je napad ter namesto: „nacionalverband in nemški agrarci“ zapisal „slovenski poslanci.“ Duševni revček pa ni vedel, da je s tem zapisal veliko budalost, kajti slovenski poslanci niso tako glasovali kakor nemški nacionalverband. Naj razkrinkamo posamezne laži: 1. Vsi slovenski poslanci so glasovali proti sladkornim baronom, pač pa so se mnogi češki socialisti odstranili od glasovanja iz strahu pred sladkornimi baroni. V odseku sta sploh predlog rešila slovenska poslanka Hladnik in dr. Verstovšek, kajti na vse socialiste se ni bilo zanesti. 2. Kar se tiče uradnikov, bomo kmetje in delavci lažje odpustili našim poslancem, kakor pa socialističnim, ki zahtevajo nove plače uradnikom in s

tem tudi nove davke. 3. Bedastoča je, da so si „belili glavo“ naši poslanci radi ženskega in otroškega dela v rudnikih, ampak bolj prosti so bili, da nastopijo proti takemu delu, kakor socialisti, ker od rudnikov ne dobivajo denarja za svoje fonde. 4. Socialistični šmok ni čital časnikov, če razširja laž, da so slovenski poslanci bili proti 14dnevnu izplačilu, kajti vsi so kot en mož glasovali za 14dnevno izplačilo. Sploh bi brez slovenskih poslancev težko uspelo vse one majhne postavbe, ki so se zadnji čas sprejele v zbornici, za to je tudi dr. Renner prišel zadnji dan k dr. Kreku, da se zahvali za pomoč. Socialistični bebeli naj v bodoče ne izmenjajo člankov, ki jih dobijo iz Dunaja, kajti sicer store zopet kako neumnost.

Kako skrbje socialisti za ljudstvo. Na Dunaju vzdržujejo socialisti pod vodstvom milijonarja juda dr. Karpelesa več pekarn, v katerih peko kruh za socialistične delavce. Toda sedaj je prišlo na dan, da te pekarne kruh mnogo dražje prodajajo kot drugi peki. Med tem, ko so drugi peki vključ draginji cene kruha zelo znižali, so socialisti pod vodstvom judovskega milijonarja cene kruhu zvišali. Ubogi delavec, ki je vpisan v to organizacijo, pa sedaj je še dražji kruh kot drugi ljudje. Seveda, kaj to briga judovskega milijonarja s polnim trebuhom.

Graški občinski zastop pred razpustom. Povsod, kjer so na krmilu nemški nacionalci, pride slej ali prej do žalostnega poluma. Nemški nacionalci so mojstri v dveh ozirih: v narodni nestrpnosti in v zanemarjanju uprav, ki jih imajo v oblasti. Ze večkrat smo pisali o tem, razmere v graškem občinskem svetu nam dajejo pa zopet priliko, da nemško nacionalno gospodarstvo nekoliko osvetlimo. V Graecu so od nekdaj na krmilu nemški nacionalci najčistejšega kova. Mesto pa, da bi bili oni naše deželno prestolnico dvignili in spravili kvišku, so s svojim neumnim in brezvestnim gospodarstvom privedli Graeco do robu propada. Pred desetletji so bila tako ugodna znamenja za razvoj mesta, a sedaj je Graec eno najdaljšočasnnejših in najmrtvejših mest brez vsakega napredovanja, s samo velikimi dolgovi. Tako daleč smo že prišli, da zahteva sedaj graški župan razpust občinskega sveta in upostaviitev vladnega komisarja. Ker nočejo socialni demokrati dopustiti zvišanja najemninskega vinarja, tedaj novih bremen, je nemško-nacionalna modrost pri kraju in zahteva se vladnega komisarja. Da so potem tudi deželo spravili že skoro na kant ravno ti gemški nacionalci, ni nikako presenečenje. Kdor je za nič gospodar na enem kraju, je tudi na drugem.

Matica Slovenska. Odborova seja Matice Slovenske dne 30. marca 1912. — Predsednik pozdravi zlasti nova gospoda odbornika, profesorja Ivana Grafenauerja in dr. Janka Lokarja ter poroča, da se je udeležil umetniškega sestanka, ki ga je sklicalo Splošno žensko društvo ter tam zavzel stališče, da bi se slovenski obrazovalni umetnostni najtrajnejše pomaglo, ako bi se v občinstvu zbudila smisel zanjo. Zastopal je nadalje Matico na Akademiji, ki se je dne 23. marca vršila v Zagrebu za 70letnico prezidenta Srbske Akademije znanosti, Stojana Novakovića, in s tajnikom M. Pugljem ter z gospodom Ev. Golarjem na skupščini Matice Hrvatske dne 24. sušca (Matica Hrvatska je svojo naklado za leto 1911 v 10.000 izvodih razpečala). — Poročilo o skrutiniji volitev na glavni skupščini se vzame na znanje ter se bivšemu odborniku gospodu dekanu R. Koblarju, ki je bil član odbora od leta 1890, izreče topla zahvala; zahvala se izreče nadalje bivšemu odborniku gospodu S. Škerbincu. — Za predsednika se izvoli dr. Fr. Ilesič, za I. podpredsednika vitez Grasselli, za II. podpredsednika Ivana Sušnika, za blagajnika dr. Fr. Detela, za ključarja dr. L. Požara in dr. Fr. Zbašnika. — Izvrše se volitve v knjižni, gospodarski, zemljepisni, tehniški, znanstveni, umetniški in narodopisni odsek. — Uredništvo Petruškinih pesmi: „Po cesti in štepi“ prevzame gospod Oton Župančič, glavno uredništvo Letopisa pa predsednik. — Sprejme se za „Zbornik“ „Slovarsko gradivo iz Tolminskega“ in obsežnejša povest A. Dolinarja „Tujski promet.“ Sestava podrobneje programa za „Prevode iz svetovne književnosti“ se odkáže knjižnemu odseku. Napisati je še uvod k „Zapiskom iz mrtvega doma“ (Dostojevski). — Leta 1914, ob svoji 50letnici, izda Matica Slovenska posebno spomen-knjigo o svojem dosedanem razvoju ter priredi literarno izložbo; za prireditve te izložbe se voli poseben odsek s pravico kooptacije.

Krščanski patriotizem v zgodovini. Apologet Weiß piše v svoji „Apologiji krščanstva“ sledeče: Nemški cesarji so dobro vedeli, zakaj so se v svoji politiki vedno opirali na škofo. Posvetne veljake je njihova domača politika kaj rada omajala v zvestobi do cesarjev. Duhovni knezi pa so bili močen zid za cesarje in ljudstvo. Če bi hoteli navesti vse svete in v duhu svetosti živeče moke, ki zaslužijo, da se jih spomnimo, kako dolg imenik bi bil, začnši od Severina pa do junškega škofa Affre, ki je na pariških barikadah prelil svojo kri za ljudstvo. Kako zvišeni so bili Ximenez, Hosius, Pazmany! Kakšen stebel domovine Ulrik Avgšburški in Anno Koliški, katerega še dandanes opeva hvaležno nemško ljudstvo v junških pesmih! Koliko sta pretrpela Suger in Bernard iz Clairvauxa za blagostanje svoje domovine! S kakimi težavami so poveljevali krščanskim armadam in jih pripeljali do zmage frančiškani Kapištran, karmeličan Dominik in Marko iz Aviana, ju-

naški kapucini! — Tudi zastopnic ženskega spola ne manjka, ki so se žrtvovale v blagor domovine, na primer: Genovefa, Pulcheria, Blanka, Elizabeta portugalska, Hedvika, Margareta šotlandska, Katarina iz Siene in junaška devica orleanska.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi obrača se tem potom na vse one p. t. rodoljube, ki so dobili naše letno poročilo, s prošnjo, da se spomnijo na društvo s kakim prispevkom, ako tega še do sedaj niso blagovolili storiti. Ob enem pa se obrača društvo s prošnjo za prispevke tudi na vse spoštovane rodoljube, katerim društvo ni moglo poslati letnih poročil in sploh na vse prijatelje slovenskih visokošolcev v Pragi. Vsak, tudi najmanjši dar, se hvaležno sprejme. Darove sprejema društveni blagajnik dr. Karel Sebesta, advokat v Pragi, II., Spale- na ulice 9. Naklonjenosti slovenskega občinstva se priporoča odbor.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od dne 14. 14. do dne 30. marca 1912 darovali: 150 K: kmečka posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani; po 100 K: dr. Vladimir Globočnik plem. Sorodolski, sekijski načelnik na Dunaju, povodom smrti svojega očeta, in hranilno in posojilno društvo v Ptuj; po 20 K: dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem, mesto venca na krsto pokojnega gospoda vladnega svetnika Antona plem. Globočnika, dr. Fran Eller, c. kr. dvorni tajnik na Dunaju, tvrdka Uršič in Lipej v Brežicah; po 10 K: Franc Sadnikar, trgovec z železnino v Celovcu, Pater Rehaček, Josip Sitter, deželni sodni svetnik, dr. Srebre, em. odvetnik in posestnik, in dr. Ljudevit Stiker, odvetnik, vsi v Brežicah; po 5 K: Iv. Mun- da, c. kr. deželni veterinarjni referent v Ljubljani, Jože Tekavčič, okrajni sodnik, dr. Albin Češark, okrožni zdravnik, in Mihajlo Pintar, notarijski kandidat, vsi v Mokronogu, dr. Josip Kolšek, odvetnik, Laško, Alojzij Schweiger, lesni trgovec v Brežicah, tovarnar Perlmutter iz Trsta, notar dr. Frau Horvat v Brežicah, Oton Balzer, ravnatelj pivovarne Laški trg, Anton Ivanetič, tajnik pri okrajnem glav- varstvu, in gospod Koropec, konc. praktikant, oba v Brežicah; 4 K: Ivan Hutter, sodnik v Mokronogu; po 2 K: Ivan Vidmar, trgovec, Josip Boecio, trgo- vec, Josip Agreš, solicator in Josip Šetina, konci- pijent, vsi v Brežicah; po 1 K: Marija Slanič, pe- sestnica, Josip Ferenčak, trgovec, Frič Stumberger, davčni upravitelj, in posojilnični tajnik gospod Med- ved, vsi v Brežicah. Skupaj 531 K, za katere se društveni odbor v imenu podpiranih visokošolcev naj- iskrenejše zahvaljuje. Zadnji izkaz darov se popol- njuje z dostavkom, da je vladni svetnik gospod dr. Primožič na Dunaju daroval 20 K v spomin pokojne- ga vladnega svetnika gospoda Antona plem. Globoč- nika. Nadalnji darovi naj se blagovolijo pošiljati na naslov: dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni svetnik na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.

Neposredni davki. Tekom II. četrletja 1912 so neposredni davki na Štajerskem plačljivi v nasled- njih obrokih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno- najemninski davek ter 50dstotni davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemninskega dav- ka in sicer: 4. mesečni obrok dne 30. aprila, 5. me- sečni obrok dne 31. maja, 6. mesečni obrok dne 30. junija. II. Občna pridobnina in pridobnina podjetij podvrženih polaganju javnih računov: 2. četrletni obrok dne 1. aprila. III. Rentnina in osebna dohod- nina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun dr- žavne blagajnice potem odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejem- ke in sicer: 1. polletni obrok dne 1. junija. Ako se navedeni davki, oziroma pripadle deželne doklade, ne vplačajo najkasneje 14 dni po preteku zgoraj o- menjenih plačilnih rokov, se morajo potem plačati tu- di zamudne obresti in sicer ne samo od državnih davkov, ampak v smislu postavbe z dne 15. januarja 1904, l. dež. zak. broj 17, tudi od deželnih doklad, če skupna letna dolžnost na dotičnem državnem dav- ku presega znesek 100 K; zamudne obresti znašajo od vsakih 100 K dotične dolžnosti in za vsak zamu- jen dan 1.3 vin. in se morajo izračunati ter z davki vred plačati od dne, ki sledi zgoraj naštetim rokom do vštetega dne vplačila. Ako se davčna dolžnost ne vplača v štirih tednih po preteku plačilnega roka, iztirja se ista s pripadnimi dokladami in z doteklimi zamudnimi obrestmi vred potom predpisane prisilne- ga postopanja.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. Naše p. n. cenjene čitatelje opozaria- mo, da naj ne zamenjajo trgovca z manufakturnim blagom, g. J. N. Šostariča v Gosposki ulici št. 5 s slično se glasečimi imeni kakor: Schoschteritsch, Schusteritsch, Schosterschütz in Schusterschitz. Opo- zarjamo na tozadevni inserat v današnji številki.

Maribor. Tukajšnji krojaški mojster g. Jakob Vezjak je napovedal konkurz. Za konkurznega komi- sarja je določen višjesodni deželni svetnik dr. Wo- kaun, za odbornika pa odvetnik dr. Josip Leskovar. Razprava je določena na dne 13. t. m. predpoldan ob 11. uri.

Napad na slovenske trgovce in obrtnike. Na obnem zboru Ciril-Metodove družbe je nekdo, kakor izvemo, hučo napadel mariborske slovenske trgovce in obrtnike, očitajoč jim, da izrabljajo geslo: svoji k svojim in skušajo pod tem geslom prodajati stabo

blago. Če prav so skoro vsi naši trgovci in obrtniki naši politični nasprotniki, vendar se čutimo dolžne, da iz narodnih ozirrov tako splošno očitane zavrnemo. Že itak se mora naše trgovstvo in obrtništvo boriti z mnogimi težavami, če ga bomo pa še tako blatili, potem mora seveda propasti. Kupujmo rajši pri Slovencih, zlasti onih, ki pri nas inserirajo, pa se bo tudi marsikak nedostatek, če bi že bil tu, odpravil.

Rib je bilo danes veliko na trgu, tako da jih je mnogo ostalo.

Celjske novice.

Celje. Čudne reči se godijo med nami. Stibler, Weizl, Brunčič in Lesničar so ustanovili izobraževalni klub. Če bodo sebe izobraževali, dobro; če hočejo druge, gorje izobrazil!

Domača umetnost. V izložbi trgovine Goričar in Leskovšek v Celju je razstavljena lepa olinata slika „Jelen pri potoku“, delo našega domačega umetnika gospoda Ivana Rozmana. Priporočamo slavnemu občinstvu, da si to delo ogleda; posebno pa še opozarjamo gospode lovce, saj se v vsakem mora vzbuditi lovska strast, če vidi pred seboj takega orjaka v taki poziciji, kakor je tu naslikan. Kar se tiče dela v obče, moramo gospodu Rozmanu priznati, da je spreten slikar, bodisi v umetniškem, kakor tudi v tehničnem oziru. Barve so jako dobro pogode, in istotako tudi zračna perspektiva. Posebno lepo je izdelan jelen kot glavni predmet slike. Ker je slika na prodaj, priporočamo, naj se za isto oglasi kupec. In mesto da si krasimo svoj dom s tujimi slikami, je osobito lovčemu dana sedaj prilika, podpirati domačo umetnost.

V Voglajni utonil. Dne 3. t. m. so spravljali trije dečki Turin, Prevž in Kač drva iz Voglajne raz most tik pred izlivom v Savinjo. Pri tem delu so se naslonili na mostov držaj, ki se je, ker je bil že trhel, zlomil, in vsi trije so padli v valovje kipeče Voglajne. Dvema se je posrečilo, da sta se rešila, med tem ko je našel Prevž smrt v valovih.

Vlom. V eni zadnjih noči je bilo vlomljeno v gostilno gospoda Frana Čečeka v Gaberju pri Celju. Tatovi so odnesli denarja, obleke in drugih reči v vrednosti okrog 250 kron. Orožniki tatove pridno iščejo.

Znani železniški tat pod ključem. Dne 29. sušca so izročili tukajšnjemu okrožnemu sodišču znane železniškega tafa Svetanoviča. Dolgo časa se je umikal oblastim, a sedaj je pa vendar prišel pravici v roke.

Ptujske novice.

Ptuj. Na velikonočni ponedeljek se bo v mestni nadzupnijski cerkvi proizvajala pri pontifikalni sveti maši ob 10. uri Max Filkerjeva maša v G-duru op. 80, Regina coeli od Weiricha v D-duru in „Terra tremuit“ v Es-duru od Jos. Gruberja op. 85, pod vodstvom mestnega organista Ferdinanda Frasa. Petje spremlja polni mestni orkester. Kot solist sodeluje g. dr. Bela Stuhec.

Ljutomerske novice.

Iz okolice. Zadnji čas govore naši slovenski davkoplačevalci v uradih preveč nemški. Kdor le količkaj tolče par nemških besed, že govori radi uradnikov v blaženi nemščini. S tem se naši slovenski kmetje zelo pregrešijo. Nemški uradniki lahko na tak način izhajajo pri nas, zato tudi svojih slovenskih uradnikov ne dobimo, ker jih pošiljajo ali na Kranjsko, ali pa v popolnoma nemške kraje. Spoštujte svoj jezik ter ne rabite po nepotrebnem vam tuji jezik!

Cven pri Ljutomeru. Žalostno cvetno nedeljo smo imeli letos na Cvenu. V noči ob 9. uri je začelo goreti pri posestniku Trojnarju, kateremu je zgorelo gospodarsko poslopje in hiša. Skoraj bi se postal žrtev plamena gospodar sam, ko je šel v sobo, da bi rešil svojce. Ogenj se je nagloma širil vsled vetra ter je vpepelil še gospodarska poslopja sosedov Roškarija, Vrščiča in Kukola; zadnjemu so zgorele tudi svinje. Govori se, da je zanetila ta ogenj neka zlobna roka.

Trboveljske novice.

Trbovlje. Ni bolj nesramnih lažnjivcev, kakor so med socialnimi demokrati. Če je tudi kaj črno, trdi ti socialni demokrat, da je belo. Tako se je spravil nek ajmohtarski šmok v „Zarjo“ in napisal tam celo v uvodnem članku laž, da je dr. Benkovič na Dunaju rogovilil proti plačilu na 14 dni. „Zarja“ mora imeti res same idiote in kreature za bralce, da jim sme zapisati take laži, kajti sicer ve vsak človek, da je ravno dr. Benkovič govoril za 14dnevno plačilo. Resnicoljubnost socialnih demokratov je zelo kočljiva stvar. Naj se zaradi tega delavstvo rado spominja ljudskega reka: Kdor laže, tudi krađe.

Trbovlje. Lažnjivo krinko moramo socijem potegniti z obraza, kadarkoli jih dobimo v roke. Tudi glede uradniških plač v državnem zboru jih moramo pokazati delavcem v pravi luči. Najvišje licitirajo uradniške plače v uradniškem odseku socialni demokrati Glöckl, Hillebrand in drugi. Naravno velikanske plače jim hočejo dati. Toda nove uradniške plače pomenijo nove davke. Socialistični poslanci delajo pri uradniških plačah z vsemi silami na to, da dobimo zopet višje davke. Hipavstvo je, ako socialisti trdijo, za nove davke ne bomo glasovali, samo za nove plače. Saj denar za višje uradniške plače ne raste iz

zemlje, ampak iz novih davkov. Socialistični sleparji se temu dokazovanju ne morejo izviti, vjeti so pri slepariji.

Trbovljska premogokopna družba. Upravni svet trbovljske premogokopne družbe je izdelal dne 3. t. m. svojo bilanco. Od čistega dobička se je poravnalo 300.000 K za odpis, ostanek se je prenesel na nov račun.

Drugi kraji.

Vurberg. Že parkrat smo poročali, kako neusmiljeno gospodari letos smrt v naši župniji. In že zopet nas je zadel velik udarec, in tokrat našo mladeniško Marijino družbo. Dne 31. marca nam je naznanil zvon, da je po dolgi in mučni bolezni, v najlepši mladeniški dobi v 21. letu svoje starosti, umrl naš nepozabljeni tovariš Janez Pivec, kateremu je huda bolezen pretrgala nit življenja. Posebno bridko čuti izgubo Marijina družba in Mladeniška zveza, katerih znakov se nikoli ni sramoval, nositi na svojih prsih. In ravno v tem nam je dal ta naš rajni tovariš lep vzgled, in sicer vsem slovenskim mladeničem naše organizacije, ker je namreč ob koncu svoje bolezni še posebno zahteval, da naj še tudi na mrvaškem odru njegove prsi diči Marijina svetinja in prelep mladeniški znak. Kako priljubljen je bil naš rajni tovariš, je bil priča njegov pogreb, katerega se je klub silno slabemu vremenu udeležilo okoli 30 fantov s svetinjami na prsih, in tudi mnogo drugega ljudstva. Ob grobu so zveli od našega tovariša naš voditelj č. g. župnik v srce segajočih besedah slovo ter nam stavili ranjkega za vzgled. Tudi pevski zbor je pod vodstvom g. organista zapel ganljivo žalostinko. Za rajnim žaluje oče-vdovec, brat in sestre. Mi tovariši pa ti kličemo: Spavaj sladko, dokler se ne vidimo nad zvezdami. — Tovariši.

St. Jakob v Slovenskih goricah. Gospod Marko Knaplež je daroval „Slovenski Straži“ večje število obrabljenih znamk. Živijo!

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Pri nas se tudi gibljemo, vzbujamo iz spanja. Na belo nedeljo imamo zopet dekliniški shod. Takrat pridite, dekleta, v obilnem številu. Tudi tiste ste povabljene, ki do zdaj niste upale priti in ste čakale na naša povabila! Torej na belo nedeljo po večernicah na veselo svidenje!

Cirkovce. Restavracija pri kolodvoru je otvorena. Gostilničar je mož naše stranke in ga toplo priporočamo. Sicer ga pa najboljšo priporoča dobro vino, ki si ga je nabavil.

Črmljenšak. V nedeljo dne 24. marca je bila v Črmljenškaku volitev v krajni šolski svet. Izvoljen je bil naš somišljenik, trgovec gospod Martin Rojs. Prejšnji načelnik, „Štajerčev“ prijatelj, Kocbek, je slavno propadel. Tako so naši možje vzeli štajerčancem važno mesto iz rok. Črmljeneci, ko bodo nove občinske volitve, takrat vsi na volišče, da v naši občini ne bodo več zapovedovali štajerčijanci in nemškutarji!

Smarje pri Jelšah. Katoliško slovensko politično društvo za smarski okraj priredi na belo nedeljo ob 3. uri popoldne v prostorih Habjanovih velik politični shod in ob enem letni občni zbor, na katerem bosta poročala naša poslanka dr. Jankovič in Vrečko. Somišljeniki iz celega okraja, na svidenje ta dan v Šmarju, da se znova navdušimo za bodoče delo in se pripravimo za nove zmage!

Zetale. Za učiteljska stanovanja so baje trije liberalni udje krajnega šolskega sveta pogodili malo krpo zemlje, ki ni vredna niti 500 K, za 1800 kron. Kaj bodo rekli k temu drugi člani krajnega šolskega sveta, kaj bodo rekle občine, ki bodo morale kravo plačevati, ne vemo. Če to pogodbo odobrijo, jih zaslužijo vsak petindvajset. Vse kar je prav!

Sv. Jurij ob južni železnici. Katoliško bralno društvo v St. Juriju ob južni železnici priredi na belo nedeljo dne 14. t. m. veselico z igro „Marijin otrok sem.“ Vstopnina je nizka. K obilni udeležbi vabi Dekliška zveza.

Dobrna. (Zahvala.) Ob moji veliki nesreči, ko mi je pogorelo gospodarsko poslopje z mnogimi poljedelskimi stroji, so mi blagi sosedje in župljani prišli takoj na pomoč, da so neumorno gasili, pa tudi drugače pomagali. Hvala vam vsem, Bog vam vse povrne. Pred vsem pa se moram presrečno zahvaliti Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani in njenemu zastopniku za Dobrno, g. Antonu Reharju v Lokvinu, št. 10. Zavarovalnica mi je takoj brez vsakega odbitka izplačala celo zavarovalnino v znesku 3600 K. Dolžan sem se temu zavodu lepo zahvaliti in tudi vsem ta zavod najtopleje priporočam. — Dobrna, dne 1. aprila 1912.

Franc Jevnišek, posestnik.
Police pri Radgoni. Rodoljubi nabrali so „Sl. Stražo“ na sedmini pokojnega Antona Štraka 5 kron. Pokojniku svetila večna luč, — darovalcem pa lepa hvala!

Radgona. Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Radgoni vabi uljudno vse zavežne Slovence na veselico, ki jo priredi na velikonočni ponedeljek v prostorih gospoda Nedoka, gostilničarja v Zetincih, s sledečim lepim vspešdom: 1. Šaloigra „Kmet Herod.“ 2. Narodne pesmi. Izvaja moški zbor gornjeradgonski. 3. Predavanje (govor) gospoda Josipa Gomboca. 4. Prosta zabava, dramatični nastopi. Šaljiva pošta. Začetek točno ob ½3. uri popoldne. Vstopnina 30 vin. Pridite vsi, ki čutite z ubogim zatiranim ljudstvom ob narodni meji, da nas počastite s svojo prisotnostjo in nas vspešdubite k nadaljnjemu odporu proti našim nasprotnikom, ki hoče na vsak način uničiti to velevažno narodno društvo.

St. Jurij ob Ščavnici. Bralno društvo priredi na velikonočni ponedeljek dne 8. aprila popoldne ob 4. uri gledališko igro „Na smrt obsojeni.“ Pri veselici sodeluje pevski in tamburaški zbor. Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 50 vin., stojišča 20 v. Blagajna se odpre ob 3. uri.

Ljubno v Sav. dolini. Usojamo si, vprašati Tončevega očeta v Radmirju, če se še spominja, kako so ga njegovi pristaši lansko zimo grdili in enkrat celo v časopisih napadli. Tedaj ste se junaško bili po prsih, da z liberalci sploh ne občujete, a sedaj ste pa postali njihov ponižni sluga. Vprašamo pa vas tudi, kdo vam da več zaslužka, ali liberalci, ali „klerikalci“. Pa mogoče ne boste sedaj, ko ste nam pokazali hrbet, hoteli od nas več vzeti dela. Ljubenčan.

Ljubno. Evo vam govor nekaterih kmetov od Sv. Frančiška. Pogovarjali so se o nekem Jožu iz Rečice, kako hoče on vse tam komandirati, posebno sedaj, ko imajo vrli Ksaverijanci ustanovljeno novo društvo, sedaj je ves iz sebe. Tako hlače je že prišel, da že baje celo otrokom pripoveduje, da so časopisi, katere ima naročeno tamkajšnje društvo, škodljivi. Seveda, ko bi imeli ti presneti Ksaverijanci še tudi v društvu „Narodni Listi“, potem bi že bilo za tebe. Toda tega veselja ne boš doživel.

Ljubno v Savinjski dolini. No, Franci, kam pa tako naglo? Postoj no, da se kaj pogovoriva! — Vešljubi moj Joža, tja k Sv. Frančišku sem namenjen, kar sem zvedel, da je Čuježov Joža pravil, da imajo v tamošnjem bralnem društvu strup. Zatorej grem tja, da ga nekaj kupim. Imam hlapca, kateri vsak dan hoče konjem dati nekaj tega strupa, češ, da se bolj svetijo in da so bolj debeli. — O, Franci, Ti si na napačni poti, o tem nisi prav poučen. Tudi jaz sem slišal o tem strupu. Čuježov Joža je le pravil, da so časopisi, katere ono društvo dobiva, strup. — Bestepeljantaj Joža, saj katoliško društvo nima liberalnih časopisov? — Ne, ne, ampak Čuježov Joža je zopet enkrat zmešano govoril, kakor vselej, kadar mu liberalizem močnejše na možgane pritisne!

Sv. Frančišek na Stražah. Katoliško bralno in izobraževalno društvo priredi na velikonočni ponedeljek, ob 3. uri popoldne veselico z gledališkimi predstavami „Za križ in svobodo“ v petih dejanjih in pa „Prisiljen stan je zaničevan“ v treh dejanjih. Na vspešdomu je še mnogo drugih zanimivosti, kar pa še sedaj zamolčimo. Vabite se v obilnem številu! — Odbor.

Gornji Grad. Katoliško izobraževalno bralno društvo priredi dne 21. aprila gledališko predstavo z dvema igrama. Sosede in domačine že sedaj opozarjamo na to.

Gornji Grad. Delavci so nevoljni, da si drznejo liberalni mladiči sploh ogledušiti po njih shodih, še bolj pa, da pozabljajo čez nje po listih. Pobjajšajte se in ne iščite pezdin v tujem očesu, hinavci! Sicer vam bomo kosček kruha obesili višje, že veste, kje se vam lahko pride do živega. Čitalnico bi opozorili, da si najme odraslega človeka, če hoče imeti v temni bajti učiteljski „Dan“, 9letno dekletce občinskega sluga ni za ta posel. Vročekrvmi anonimni pesnik pa naj pazi na kravje zvonce in bikorejsko zadruho, da bo vladal o polnoči po trgu lep mir! Sapi-enti sat!

Trbovlje pri Ksaveriju. Ko se prebudim po dolgem zimskem spanju, nastavim svoj daljnogled po krasni Savinjski dolini. No pa čuda! Na prvi pogled zagledam, kako frčijo čez bojno polje sovražne kroglice od navstric farne cerkve sv. Frančiška proti daljni Okonini. Toda kako sem se prestrašil, ko zapazim, da sovražni kanon zažiga Čuježev Jaza z Zaleznikovim razbeljenim železom, ker ga je zadnji čas začel čevljev hudo žuliti. Kot samotar, ki vedno tuhtam in studiram, ti svetujem, da miruj, Rečički Jaza, če ne ti bodem zagode! takšno polko, da se boš praskal za ušesi in ti bo dolgo donelo po njih, pa boš plesal od Ksaverija do daljne Rečice. Čas, ki ga porabiš za nemir, ga porabi za pouk, da boš naučil tudi Zaleznikovega Jazata pisati, da ne bo tvojih dopisov v celjski cunji podkriževal, ampak da se bode znal Jazata lastnoročno podpisati, ne pa podkrižati. Kaj ne, ti Jazata, da bi bilo to dobro! Po veliki noči zopet nastavim svoj daljnogled in če zapazim zopet Jaza pri kanonu z razbeljenimi železi in zraven tudi Zaleznikovega Jazata, bom se zopet oglasil in bom zapel prekrasno pesem od Čuježevega Jaza in Zaleznikovega Jazata, ki bo vzbujala mnogo smeha in zabave po celi Savinjski dolini. Vesele velikonočne praznike želim vama Jazata in vsem župljanom! — Samotar iz Trbovlje.

Velika Pirešica. Nad našim deklinškim bralnim društvom se nekateri prav porogljivo posmehujejo. A me dekleta se ne bomo na te backe ozirale. V čast nam je, da nas vodijo na tej res težavni poti naš vrli predsednik, podpredsednik in tajnik, zato prosimo, le vedno tako naprej, me z vami, vi z nami, in upam, da dosežemo cilj, do katerega hočemo priti. Vsem članom in članicam našega bralnega društva pa želim vesele velikonočne praznike! — Pireščanka.

St. Ilj pri Velenju. Zahvala. Gospod Ivan Ogriin, veleposestnik v St. Ilju, je podaril kot velikonočno darilo vsakemu otroku tukajšnje šole razne šolske potrebščine. Podpisano šolsko vodstvo izreka blagemu dobrotniku za ta dar v svojem, kakor tudi v imenu otrok, iskreno zahvalo! — Šolsko vodstvo v St. Ilju pri Velenju, dne 3. aprila 1912. Jankovič, šolski vodja.

Konjice. V neki občini konjiškega okraja, kjer se je sklenilo slovensko uradovati, se pripravlja pot za počasno nemško uradovanje. Podpisi so izključno nemški. Sramota! Odbor, zgani se!

Konjice. Na konjiški c. kr. pošti je pečat samo nemški, tiskovine se rabijo in oddajajo samo le nemške, kakor bi bilo celo prebivalstvo samo nemško!

Konjice. Na velikonočni pondeljek po večernicah priredi bralno društvo v telovadnici veselico. Igra se zanimiva ljudska igra „Mala pevka.“ Na sporedu je še: petje, delitev pisanke, godba itd.

Ziče. Tukajšnje bralno društvo ponovi še enkrat na splošno željo gledališki predstavi, ki ju je vpriporila na pustno nedeljo — na belo nedeljo po večernicah proti isti vstopnini. Kdor zadnjič ni imel priložnosti, naj pride sedaj!

Sevnica. Dekliška zveza je po svoji tajnici Pepci Senica darovala za „Slovensko Stražo“ 340 obrabljenih poštih znamk. Hvala!

Pišece. Grajšček baron Moscon je blagovolil izobraževalnemu društvu nakloniti velikodušen dar 10 K. Najiskrenejša hvala! — V Dedjivasi je umrl nagle smrti posestnik Mihael Leskovšek. Blagi mož, počivaj v miru!

Rajhenburg. Na velikonočni pondeljek priredi naše izobraževalno društvo tri igre: „Čevljar“, „Prisiljen stan je zaničevan“ in „Kmet in avtomat.“ Zabave in smeja bo na cente. Prijatelji zdrave in neprisliljene zabave, pridite! — Odbor.

Brežice. V soboto zvečer je koncertiral v mali dvorani Narodnega doma veliki umetnik na gostih, Simonich iz Reke, ki je našim rodoljubnim krogom že dolga leta znan in težko pričakovani gost. Z igrjo, ki je ne le tehnično dovršena — slišati je treba le komade s kombinacijo največjih težkoč v pizzicato, legato in arpeggio — marveč tudi globoko oduševljena, je sviral tokrat skoro samo svoje lastne skladbe, kakor „Spev slaveca“, „Elegija“, kadenco iz „Mažarske fantazije“, fantazijo čez slovanske narodne pesmi. Žal samo, da ni imel klavirske spremljave. Ker je Simonich sicer dejanski, a ne po poklicu virtuoz, zato nastopa le v dobrodelne svrhe, in je i tu sviral v prid šolski kuhinji v Brežicah, za kar mu gre tem večja zahvala za umetniški užitek ter za človekoljubni čin.

Brežice. Kmečki tabor v Brežicah na dvorišču gostilne gospođa Zorko pri kolodvoru se vrši v nedeljo dne 28. aprila popoldne po dohodu vlakov ob 3. uri. Poročala bodeta poslanca Pišek in dr. Benkovič in drugi. Somišljeniki S. K. Z., vsi na shod!

Gradec. Z velikim trudom in z ogromnimi žrtvami so nam pripravili slovenski rodoljubi v Gradu lasten dom (hiša v Prokopigasse 12). V hiši ima svoj sedež društvo sv. Marte. Slovenska dekleta, ki jih usoda žene v tujino, dobe ondi varno zavetišče pred velikomestnimi nevarnostmi in dober nasvet v vsaki potrebi. Hiša je sredi mesta in se s kolodvora hitro in lahko najde. — V hiši je tudi edina slovenska gostilna v Gradu. Slovenci in Slovenke, ustavljajte se v naši gostilni, kjer dobite vedno prijetno slovensko družbo, zlasti ob sobotah in nedeljah. Zavedajmo se, da je dolžnost poštenega rodoljuba, podpirati domačo stvar.

Koroško.

Celovec. V sredo, dne 3. t. m. so našli v njegovi sobi na Beljaški cesti obešenega nekdanjega trgovca Ivana Leveca iz Ljubljane. Bil je težko bolan in je že dve leti ležal v postelji. Iz obupa se mu je bržkone omračil um in je šel v smrt.

Celovec. Odkar ste prevzeli gostilno v hotelu Trabesinger gospodični Leon, je gostilna dobro obiskana. Zato hotel Trabesinger vsakemu Slovincu, ki pride v Celovec, toplo priporočamo. V hotelu je 30 sob za tujece. Postrežba, pijača in pa hrana je dobra.

Celovec. Kakor čujemo, namerava Narodna čitalnica dne 17. t. m. prirediti predavanje o Dalmaciji s skiptičnimi slikami. Govoril bo gospod dr. V. Rožič.

Celovec. V sredo dne 3. t. m. je bil v Celovecu sestanek radi „Vodnika po Koroški“, ki ga misli izdati koroška podružnica Slov. plan. društva.

Osebnost. Koroški rojak dr. Rudolf Ravnik iz Trate pri Glinjah je vstopil s 15. marcem v pisarno dr. R. Horvata v Ptuj.

Koroška podružnica Slovenskega planinskega društva je priredila letos že dva izleta; prvega v Grabštanj—Anin most—Radiše—Celovec; drugega v Vrbo, čez Kostanje na Osojsko jezero—Beljak, Mar. Devica na Zili—Celovec. Po veliki noči se bodo vršili daljši izleti.

Kranjsko.

Črnomlj. Kaj je z Novakovo zapuščino? Že dolgo časa se je po časopisju pisalo o velikanski zapuščini nekega Novaka. Kakor smo sedaj doznali, je res umrl v Avstraliji neki Novak iz Belokrajine. Bil je tam zlatokop in je zapustil 10.000.000 K brez testamenta. Konzulat se je takoj obrnil na okrajno glavarstvo v Črnomlju, da poizveduje za dediči. (Sedaj so našli tri dediče, ki morejo dokazati, da so z ranskim res v sorodu. Eden od teh dedičev, menda Novakov vnuk, živi v okolici Črnomlja in je star že 92 let.

Dva ostala pa živita v tujini. Vsi trije so že nastopili pravno pot, da pridejo do denarja, ki je sedaj še hranjen na konzulatu. — Kakor se govori, se je se oglasil tudi neki Novak, ki živi sedaj na Nemškem, a so knjige, potem katerih bi mogel dokazati svoje sorodstvo z umrlim Novakom, zgorele pri nekem požaru v njegovi rojstni hiši.

Kača, ki preži pod cveticami,

je slična nevarnostim za zdravje, katerim smo izpostavljeni na sprehodih, izletih itd. Naliv itd. že zadostuje večkrat, da se človek nahladi. Da se nevarnosti prehlajenja pravočasno odstranijo, je najboljši sredstvo, da imaš vedno pri rokah pristne Fays-ove sodenske mineralne pastile. (Škatljica, ki jo lahko v vsakem žepu nosiš, stane komaj K 1.25.

Narodno gospodarstvo.

Živnostenska banka. Stanje vlog na vložne knjižice in blagajniške liste je znašalo koncem meseca marca t. l. 124.592.437 K 52 v.

Avstro-ogrška banka. Dunaj, dne 2. aprila. Današnji občni zbor Avstro-ogrske banke je sklenil, da izplača od črtega dobička po K 10.251.394 dividende po K 19.— za akcijo.

Trgovinski promet med Avstrijo in Ogrsko. Trgovinsko ministrstvo je izdalo statistične podatke glede trgovskega prometa med Avstrijo in Ogrsko v mesecu februarju. Po teh podatkih je znašal uvoz iz Ogrske 90.600.000 K in izvoz na Ogrsko 121.8 milijona kron. Začasná trgovinska bilanca za meseca januar in februar izkazuje za Avstrijo aktivum 29.8 milijona kron, dočim je znašal v istem času minolega leta 30.3 milijona kron. Torej tudi tukaj nazadovanje avstrijske trgovinske bilance!

Tečaj za župane, obč. svetovalce. od zornike in tajntke priredi »Slovenska kmečka zveza« dne 14. aprila t. l. v Mariboru.

Štetje živine na Ogrskem. Na Ogrskem je bilo letos izvršeno štetje živine, ki je bila zadnjič šteta leta 1895. Na podlagi tega štetja je na Ogrskem: 2.000.611 konj, proti 1.972.930 leta 1911 torej jih je več 27.681 ali v odstotkih 1.4; na 1000 prebivalcev v primeri z letom 1895 13. Oslov in mul 22.278 (l. 1895 18.765 3.513 v % — 15.8, na 1000 prebivalcev — 1.3.) Govedi 5.829.483 6.183.424 več 353.941 v % več 6.1, na 1000 prebivalcev — 24). Ovac 7.526.783 (7.696.881 več 170.098 v % 2.3, na 1000 prebivalcev — 48). Prešiči 6.447.134 (6.415.197 — 31.937 v % 0.5, na 1000 prebivalcev — 51). Koze 286.392 (331.383 več 44.999, v % več 15.7, na 1000 prebivalcev — 0.28). Zanimivo v teh podatkih je, da, če tudi se je, izvemši oslov in mul ter prešičev, število živine absolutno pomnožilo, je vendar tisto v razmerju s številom prebivalstva nazadovalo; edino koze so se pomnožile toliko absolutno, kakor relativno. V uradnih pojasnilih k vspehom štetja je rečeno, da, če tudi pomnoženje živine ne odgovarja pomnoženju prebivalstva, se s tega vendar ne more sklepati na kako nazadovanje, ker se je pa kvaliteta živine primerno izboljšala. Tako so na primer goveda ogrske pasme padla kar od 3.746.221 na 1.720.790, torej za 1.883.431, ono križane pasme pa so zrasla od 1.377.826 na 3.590.808, torej zrasla za 2.242.982. Križana pasma, ki je tako močno narasla, je bila uvedena zato, da se izboljša živina. Število prešičev je padlo radi lanske svinjske kuge.

2400 % dividende. Nemška kolonijalna družba za iskanje dijamantov v nemški južno-vzhodni Afriki izplača za leto 1911 na 100.5000 mark ustanovne delnice 2.412.000 mark dividende, to je 2400 %. S takimi dividendami se seveda slabih letin ne čuti.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za doseg in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno-znano Steckenpferd-milo, znamko Steckenpferd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfum. in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobre obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tu-bah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Ljubezen moža. Kako se more ljubezen moža pridobiti in ohraniti, tto je že mnogim dekliškim in ženskim srcam povzročilo preglavice in otožne ure. Dandanes so naša mlada dekleta in žene na boljšem, zakaj pove se jim nezmotljivo siguren recept, ki je tisočkrat preizkušen. „Uči se dobro kuhati, dete moje!“, jim svetujejo izkušene matere, „in vpoštevaj tudi osobito to, da se samo s pristno Katreinerjevo Kneippovo sladno kavo more pripraviti okusna in zdrava kavina pijača. Pristna „Kathreinerjeva“ je v

svoji nedosežni izbornosti vedno enaka in spričo nje ne nizke cene dosežeš v gospodinjstvu prav lepe prihranke.“ Z utripajočim srcem opazijo ubogljive hčere tudi vselej, da izvoljenci njihovega srca visoko cenijo gospodinske lastnosti.

Književnost in umetnost.

„Mentor.“ IV. letnik. Zvezek 7. — Vsebina: Cesta. Pesem. Josip Lovrenčič. — Vrana. Profesor Fr. Pengov. Dalje. — Literarna zamera. Črt. — Na brzoparniku. K slikam. Dr. Josip Demšar. Konec. — Spomini na staro Reci. Fr. Trdan. III. — Domovina in potovanje nekaterih kulturnih rastlin. Dr. V. Šarabon. — Besedni homunkulus. Dr. Anton Breznik. — Pri dobrem gospodu. Josip Lovrenčič. — Domotožje. Pesem. Bogumil Gorenjko. — Pesem mladosti. — Drobiž: Uganka za zemljepisce. Uganki. Krščanski patriotizem v zgodovini. Geografske drob-tine. Ljudsko štetje. Kokosova palma. Zgodovinske anekdote. — „Mentor“ izhaja v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake 2 K, za druge naročnike 4 K na leto.

Razgled po svetu.

Lakota v Indiji. V sprednji Indiji vlada grozna lakota. V vladnih okrajih Bombaju in Madrasu je v zadnjih dneh zahtevala lakota nad 100.000 človeških žrtev.

Velikanski požar na Ogrskem. Kraj Trsztena je dne 28. marca uničil požar. Nad 300 hiš je upepeljenih, med temi dve banki, samostan, poslopje okrajne sodnije, cerkev in pošta.

Bogatstvo Rotšildov. Premoženje te hiše cenijo strokovnjaki na 10 milijard, a to je svota, ki jo trikrat nadkriljuje Rockefellerjev imetek, Astorjev pa šestkrat. Omenjeno premoženje bi obrestovano po nizkih 4 % obrestih nosilo na leto 400 milijonov. V resnici je pa ta dohodek mnogo večji. Rotšildova hiša je razpletla svoje mreže po vsem svetu. V Nemčiji poseduje neštetevalne rudnike in premogovnik, na Angreškem pa velikanske predilnice in tvornice jekla, ki razpošiljajo na leto v svet na milijone nožev. V Braziliji vlada s trgovino kavčuka, v Mali Aziji pa poseduje najglasovitejša tvornice preprog, na Španjskem poseduje več rudnikov, v katerih kopljejo svinco in baker, v Sibiriji ogromne gozdove, v Južni Afriki zlate rudnike, a v Avstraliji so njena cela mesta. Število hiš, katerim so Rotšildi po svetu posestniki, računajo na več tisoč.

Hribolazci ponesrečili. Hribolazci Iv. Teiner, Franc Schuster, Karol Edelhofer in učiteljica Hedv. Knoll iz Dunaja so se podali dne 24. marca t. l. na planino „Hochschwab“ na Gornjem Štajerskem. Ko jih ni bilo drugi dan nazaj, šlo jih je iskati več orožnikov, gozdarjev in drvarjev, toda še le dne 29. marca so našli Edelhoferja zmrzlega ne daleč od planske koč, druge pa so našli še le dne 1. aprila, tudi mrtve. Prepeljali so jih na Dunaj.

Tu Vam kažemo Fellerjev rastlinski izvlečni fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki je, kakor smo se sami prepričali, bol utešujoč, zdravilen, osveževalen, mišičje in kite krepilen, ki ozdravi slabosti udov ter učinkuje proti vnetju! On uteši protinske živčne, revmatične bolečine, bodljaje, bolečine zob, glave, hrbtna in križa, utrujenost, oslabele oči in glavo, učinkuje pozivljajoče in stori človeka, da kljubuje lažje raznim težnostim ter prepreči marsikako bolezen, katero povzroči prepih, prehlajenost, n. p. kašelj, hripavost, nahod, bolečine v vratu. — Pristen je le, ako ima vsaka steklenica Fellerjevega 12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici 5 K, 24 malih ali 12 velikih ali 4 specialne steklenice 8 K 60 v, 48 malih ali 24 velikih ali 8 steklenic 16 K s poštino vred.

Ob tej priliki tudi poudarjamo, da uporabljati na tisoče ljudi proti bolečinam v želodcu, krču, netočnosti, gorčici, tiščanju v želodcu, bljuvanju, slabostim, pehanju, napenjanju, zabasanju in raznovrstnim prebavnim težkočam s presenetljivim uspehom Fellerjeve odvajalne rhabarbara-kroglice z znamko „Elsa“-kroglice. — 6 škatlic 4 K franko in 12 škatlic 7 K 60 vin. franko. — Pozor pred ponarejanjem! Pristen fluid in pristne kroglice se dobe le pod naslovom:

E. V. Feller, dvorni lekar v Stubici, Elsastr. 264 (Hrvatsko).

Pridnega učenca, poštenih starišev sprejme takoj g. Fr. Dachak, svečar, Maribor. 380

Gostilna

in nekaj čez 20 oravov posestva v dobrem stanju, gostilna je ob veliki božji poti, dobro znana in priljubljena, se proda. Cena 40.000 K. Lahki plačilni pogoji. Več povpraševanj v upravnistvo. 377

Krasna ura zastonj!

Da seznanimo našo trdno, razpošiljamo krasne zlato-dubke veržice, stale poprej 10 K, sedaj samo za 2 K. Vsak naročnik veržice še lako dobi lepo žepno uro zastonj. Postrežba rečna, brez riziko, ker se vrne denar, če blago ni všeč. Pošilja se po povzetju. Henrik Weiss, urar Nagysalló, kom. Bars, Ogrsko. 92

Slikarski pomočniki

dobijo takoj delo za celo leto pri Janko Horvatu, slikarju v Ljutomeru. Prejme se tudi učenec iz poštene hiše. 86

Delavnica za popravila

Točna postrežba!
Dobro! Po cen!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Sadi na obroke! Ilustr. cenik zastonj! Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 8.50
Prisna srebrna ura " 7.00
Original omega ura " 18.00
Kuhinjska ura " 4.00
Budilnica, niklasta " 3.00
Porocni prstani " 2.00
Srebrne veržice " 2.00

— očetna jamstva —

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gospodarska ulica 28.

Spodnja zlatarstva in srebrn.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovno priznana slovenska trgovina

RAFAEL SALMIČ

v Celju NARODNI DOM.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih ur, stavnice, srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene, postrežba točna.

Mali dobiček, — dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec zahteva moj novi veliki cenik, katerega dobi zastonj in poštne prosto.

Na tisoče zahvalnih pisem sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg.

1086a

Burgplatz.

Jožef Pfeifer

tovarna poljedelskih in kmetijskih strojev

livarna za železo in medenino v

Hočah (Kötsch) pri Mariboru

priporoča travniške brane in druge kmetijske stroje ::

Zahtevajte cenike brezplačno in poštne prosto.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesioniran vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi prenosne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna

semena

voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri staroznani trdki

Milan Hočevan Celje

tik farne cerkve.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela oekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju

Gospodarska ulica 5.

Krompir, rumeni, rožni in beli, fižol, oves, domačo deteljo, lucerno, čebulček, krmilno peso, korenje, sploh vsa vrsta in poljska semena, zanesljive kaljivosti, najboljše vrste se dobijo v

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Na debelo!

Na drobno!

Le Maribor : Glavni trg 19.

Zapovrstne slike!

Le Maribor : Glavni trg 19.

12 kom. fotografičnih slik od vsake osebe le 60h Izpeljava najfinejša, 10letno jamstvo.

Slika se vsak dan, ob nedeljah in praznikih ob 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer le ob umetni razsvetljavi; vremenski vpliv izključen. — Ker se ta redka prilika nudi le nekaj mesecev, se priporočam v mnogobrojni obisk. — Ime moje trdke naj se ne zameja z onim v Gornji gosposki alice.

IVAN WALSA, fotograf, Maribor Glavni trg 19.

L JUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA v CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

obrestuje

Hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižnice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnice. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne dviga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in pojasnila dajejo vsak dan, izvzemši praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure pop. Za vplačila po pošti se dajejo zastonj poštne hranilnične položnice št. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5% do 5 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgeve pri drugih zavodih in izterjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le k leke.

Kdo še ne ve?? kje je slovenska trgovina??

Dovoljujem si svojim cenjenim odjemalcem naznaniti, da sem svojo trgovino z modnim in manufakturnim blagom, platnom, suknom, perilom ter raznovrstnimi platneninami in krojaškimi potrebščinami preselil z Glavnega trga 19 v **Gosposko ulico 5.** Ker imam sedaj veliko večje in lepše prostore ter **velikansko zalogo** novega modernega v mojo stroko spadajočega blaga iz prvih tovarn in po zelo nizki ceni, mi je mogoče svoje cenjene p. n. odjemalce vsestransko postreči v najboljšo zadovoljnost. Jamčim za strogo realne cene in solidno postrežbo ter se priporočam z velespoštovanjem

J. N. Šoštarič, modna in manufakturna trgovina
Maribor, Gosposke ulice št. 5.

Otvoritev trgovine!

Uljudno javljam, da sem otvoril s 1. aprilom 1912 v hiši gospoda Karola Jarčiča na novem Glavnem trgu v Mariboru

trgovino s steklom, s porcelanom in z okvirji za podobe.

Vsled svoje mnogoletne prakse v trgovini gosp. J. Melzer-ja v Mariboru, sem v prijetnem položaju, da zadovoljim v vsakem oziru cenjeno občinstvo. Zagotavljam reelne postrežbe in solidnih cen, prosim obilnega obiska in biležim z odličnim spoštovanjem

102

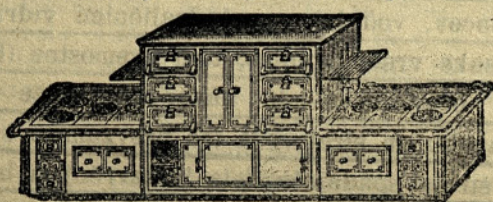
IVAN DEŽMAN.

Volneno blago

za ženske obleke najno-
vejše in najcenejše pri
Druškovič-u, Slovenj-gradec.

Pridobivajte naročnike!

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki“ nai se vračajo. Ceniki zastoj. 194

LEKARNA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblastno varovan.

Vesko ponarejanje, posnemanje in prodaja kakoga drugega balzama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri zločinah boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udihi, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno
centifolijsko mazilo

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Gostilna

z gospodarstvom vred, blizu Maribora, ob okrajni cesti, popolna koncesija, žganjetoč, trafika, posestvo arondirano, se radi rodbinskih razmer takoj zelo poceni prodaja. Cena le 14.000 K. Več pove upravništvo tega lista. 92

Praktični zdravnik in zobozdravnik:
Dr. Vinko Hudelist
ordinira v **Brežicah** vila „Livada“
od 14. aprila naprej. 387

Vino belo in rudeče, novo in starina, zajamčeno pristna bi-
zeljske vina, prodaja in razpošilja
v množini od 56 lit. naprej **Janez Kovačič,**
gostilničar Melje 85 p. Maribor. 101

Slovinci pozor!

Poročne prstane

vsake velikosti in po naj-
nižji ceni; ne votle am-
pak polne (masivne.)
Za blago jamčim in gra-
viram zastoj.

Posebno priporočam no-
ve slovenske plošče za
gramofon, v katerih i-
mam sedaj posebno ve-
liko izbiro.

Delavnica za popravila.

**Urar, očalar in
zlatar**

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

V najstarejši narodni **manufakturni**
trgovini se vsled smrti gospoda
Karola Vanic, Celju
Narodni dom.

prodajalo vsakovrstno blago, kakor:
možko in žensko suknjo, druki, oksforti,
platno vseh širokosti, dežniki, nogavice,
moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!
Velika množina različnih
ostankov pod lastno ceno.

**Katoličani!
Slovinci!**

H kateremu krojaču se naj obrnemo?
K

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in
sl. občinstvu za obilen obisk; osobito
se priporoča gosp. abiturientom in
maturantom za izdelovanje modnih
salonskih oblek. Zagotavljam točno
in pošteno postrežbo. Cene primerne
Zaloga črnega in modnega blaga,
iz solidnih tovarn.

Trgovina s specerijskim blagom

Pozor Slovinci!

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga velikanska
izbira kranj. vrvarskega blaga
kakor: štrang, užd, vrvi,
za perilo, mrez za seno in za o-
troške postelje itd. itd. ::
Sprejema se vse pod to stroko
spadajoča dela kakor: vrvi za zvo-
nove, dvigalnice in transimsije. ::

Ivan Ravnikar
Celje
Graška cesta 21.

Glavna slovenska zaloga suhih in
oljnatih barv, čopičev, firniza in
:: lakov. ::
Zaloga nagrobnih in voščenih sveč,
:: Zaloga vseh rudniških voda. ::
Priporočam sveža, deteljna, travna.
poljska, vrtna in cvetlična kaljiva
:: semena. 22

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Podružnica

**Ljublianske Kreditne
Banke v Celju.**

Centrala: **Ljubljana.**

Podružnice: **Špljet, Celovec, Trst,
Sarajevo in Gorika :**

Delniški kapital: **8 milijon kron.**

Rezervni zaklad čez **K 800.000** obrestuje

**vloge na vložne
knjižice po**

od dne vloge do dne dviga.

Renf. davek plačuje banka iz svojega.

**4¹ 0
2 0**
čistih